

Nota Kaders

2018-2021

Koers houden en doorpakken

Inhoud

1	Uitgangspunten	5
	1.1 Nota Kaders 2018-2021	5
	1.2 Financiële uitgangspunten	5
	1.3 Beleidsmatige uitgangspunten	6
	1.4 Leeswijzer	7
2	Valkenswaard op koers met de Toekomstvisie	9
	2.1 Toekomstvisie	9
	2.2 Wonen	10
	2.4 Vrije tijd	13
	2.5 Sociaal Domein	15
	2.6 Bestuur en Organisatie	17
3	Financiële uitgangspunten van de gemeente Valkenswaard	19
	3.1 Financiële positie	19
	3.2 Financiële ontwikkelingen	20
	3.3 Financiële bandbreedte	21
	Bijlage 1 – Toelichtingen structurele effecten jaarrekening en autonome ontwikkelingen	23
	Bijlage 2a – Financiële effecten aangenomen raadsvoorstellen	33
	Bijlage 2b – Inventarisatie gewenste en overige ontwikkelingen	34
	Bijlage 3 – Kaders/ uitgangspunten programmabegroting 2018-2021	57

1 Uitgangspunten

1.1 Nota Kaders 2018-2021

De Nota Kaders vormt de aftrap van de jaarlijkse beleids- en planning & control cyclus van de gemeente Valkenswaard. De Nota Kaders is daarmee primair het document waarin strategische keuzes worden gemaakt voor de toekomst en de integrale afweging van beleid vorm krijgt. Middels deze Nota Kaders 2018-2021 doet het college voorstellen aan de gemeenteraad met het oog op de meerjarenprogrammabegroting 2018-2021. Daarnaast kan de gemeenteraad het college bij de behandeling van de Nota Kaders specifieke beleidsopdrachten geven die dienen te worden uitgewerkt ter voorbereiding op de Programmabegroting 2018-2021. Het is belangrijk om te beseffen dat de Nota Kaders slechts de aanzet vormt voor de Programmabegroting 2018-2021. Op het moment van vaststellen van de Nota Kaders zijn er namelijk nog een aantal onzekerheden, waarvan de effecten pas gedurende het proces van de totstandkoming van de begroting inzichtelijk kunnen worden gemaakt. De programmabegroting 2018-2021 zal pas een definitief beeld geven van de beleidsmatige en financiële situatie van de gemeente in 2018.

Ten opzichte van de Nota Kaders van vorig jaar wordt een jaarschijf toegevoegd, het jaar 2021. Het college doet in deze Nota Kaders, in tegenstelling tot de afgelopen jaren geen nieuwe voorstellen die structureel middelen vergen. De Nota Kaders 2018-2021 is namelijk een bijzondere Nota Kaders. In maart 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen, waardoor dit de laatste Nota Kaders is van deze collegeperiode. We kiezen ervoor om ruimte te geven aan het nieuwe college dat volgend jaar zal aantreden. Hierdoor bestaat de mogelijkheid om de keuzes uit het nieuwe coalitieprogramma 2018-2022 van volgend jaar te verwerken in de Nota Kaders 2019-2022.

1.2 Financiële uitgangspunten

Het financieel meerjarenperspectief is gebaseerd op ontwikkelingen zoals die op het moment van het opstellen van de Nota Kaders 2018-2021 bekend zijn. In deze Nota Kaders zijn zoals elk jaar de vrije begrotingsruimte in de begroting voor 2018 en het meerjarenperspectief tot en met 2021 gezien een aantal externe ontwikkelingen (zoals elk jaar) nog onzeker. De Nota Kaders is dan ook niet meer dan het vertrekpunt voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2018-2021. Vooral de financiële situatie van de Rijksoverheid en vorming van een nieuw kabinet (de gevolgen van het regeerakkoord), kunnen richting de begroting van 2018 financiële gevolgen hebben. De Meicirculaire van de Rijksoverheid wordt op 31 mei 2017 gepubliceerd. We doen de gemeenteraad nog voor de behandeling van de Nota Kaders een update van de financiële bandbreedte toekomen waarin de Meicirculaire is verwerkt.

Om een zo getrouw mogelijk beeld te geven van het financiële perspectief, zijn allereerst de structurele effecten uit de concept-jaarrekening 2016 verwerkt in het meerjarenperspectief 2018-2021. In het proces van de totstandkoming van de concept-jaarrekening 2016 is gebleken dat er vorig jaar een overschrijding op het budget voor de jeugdhulp bestond. Valkenswaard is hierin niet uniek, meer gemeenten in de regio en in Nederland hebben met een forse overschrijding te kampen. De consequenties hebben impact op het financiële perspectief in deze Nota Kaders. We hebben een fors deel van de overschrijding uit 2016 als structureel effect uit de concept-jaarrekening opgenomen in het financieel meerjarenperspectief in de Nota Kaders. Omdat we op dit moment nog niet nauwkeurig kunnen voorspellen hoe groot de structurele toekomstige overschrijding op het budget voor de jeugdhulp is, is het van belang om ontwikkelingen scherp te monitoren. Tevens zijn er in 2016 en 2017 maatregelen genomen om te voorkomen dat de overschrijding op de jeugdhulp verder oploopt (zie paragraaf 2.5). In de periode van

de totstandkoming van de meerjarenprogrammabegroting 2018-2021 zullen we de prognose omtrent de kosten van de jeugdhulp aanscherpen.

Op dit moment (16 mei 2017) is het financieel meerjarenperspectief over de periode 2018-2021 niet sluitend. Met name het verwerken van het negatieve effect uit de concept-jaarrekening v.w.b. de jeugdhulp zorgt ervoor dat het bij het uitgangspunt van een sluitend meerjarenperspectief op dit moment niet mogelijk is nieuwe wensen te vervullen. De verwachting is dat de publicatie van de meicirculaire van de Rijksoverheid positieve financiële effecten voor de gemeenten heeft, waardoor er zicht ontstaat op een sluitend meerjarenperspectief. Gedurende de zomer van 2017 ontstaat er ook duidelijkheid over de verdere ontwikkeling van inkomsten (o.a. de woonlastenontwikkeling) en uitgaven (o.a. voortgang investerings- en financieringsprogramma). Er ontstaat op dat moment inzicht in de mogelijkheden om nieuwe ontwikkelingen die als bijlage bij deze Nota Kaders zijn opgenomen, als aanvullende wensen alsnog op te nemen in de begroting 2018-2021. We zullen hierbij echter zeer terughoudend zijn met het opnemen van meerjarige reserveringen, aangezien het uitgangspunt is dat we de nieuwe coalitie ruimte willen geven om te investeren. Wel zullen we de trein in beweging houden, zodat ook 2018 kan worden gebruikt om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren. Mogelijke nieuwe investeringen zullen we in de programmabegroting 2018-2021 daarom beperken tot 2018.

1.3 Beleidsmatige uitgangspunten

De maatregelen in deze Nota Kaders hebben primair tot doel om uitvoering te geven aan het collegeprogramma 2014-2018 Voortgang door continuïteit en daarmee aan de Toekomstvisie Valkenswaard 2030. Na 3,5 jaar hard werken is het collegeprogramma grotendeels uitgevoerd. Uiteraard zetten we ons tot en met de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 optimaal in om zoveel mogelijk van het collegeprogramma te realiseren én om optimaal te anticiperen op nieuwe maatschappelijke uitdagingen.

Het uitgangspunt is dat we ruimte willen laten voor het nieuwe college. Daarnaast zijn er op dit moment financiële onzekerheden met oog op de meerjarenprogrammabegroting 2018-2021. Daarom hebben we in deze Nota Kaders alleen maatregelen in de financiële bandbreedte opgenomen die wettelijke ontwikkelingen en autonome (maatschappelijke) ontwikkelingen betreffen en daarmee onontkoombaar zijn. Om te beginnen gaat het om structurele effecten uit de concept-jaarrekening over 2016. Ook besluiten die de gemeenteraad sinds de vaststelling van de programmabegroting 2017-2021 heeft genomen zijn verwerkt in de financiële bandbreedte van de Nota Kaders. Daarnaast hebben we rekening gehouden met onder andere nieuw beleid van de Rijksoverheid dat ons treft. Voor wat betreft de financiële effecten hebben we de Nota Kaders dan ook beleidsarm opgesteld.

De wereld staat echter niet stil en wij hebben oog voor relevante maatschappelijk ontwikkelingen. We kijken met proactieve blik naar buiten: wat gebeurt er in de wereld om ons heen en waar heeft de Valkenswaardse samenleving behoefte aan? Zijn er maatschappelijke ontwikkelingen en kansen voor Valkenswaard die maken dat we beleid moeten bijstellen, of nieuw beleid moeten maken? Zoals altijd hebben we in de Nota Kaders maatschappelijke ontwikkelingen in kaart gebracht met daarbij mogelijke maatregelen om daarop in te spelen. Maar zoals gezegd; we hebben deze niet opgenomen in de financiële bandbreedte. Ook voorstellen van het college waarover op dit moment nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden in de gemeenteraad (16 mei 2017) zijn nog niet in de bandbreedte van deze Nota Kaders opgenomen (een voorbeeld is de projectsubsidie voor de Stichting Valkenswaard Marketing).

Samengevat hebben we in deze Nota Kaders de volgende prioritering aangehouden voor wat betreft het wel en niet opnemen van voorstellen in het financieel meerjarenperspectief (de bandbreedte):

Wel verwerkt in de bandbreedte Nota Kaders:

- A. Structurele effecten concept-jaarrekening 2016
- B. Autonome ontwikkelingen & wettelijke ontwikkelingen

Niet verwerkt in de bandbreedte Nota Kaders, wel opgenomen in de bijlage bij de Nota Kaders als ontwikkeling:

- C. Nieuwe ontwikkelingen - waarvoor dekking binnen bestaande middelen aanwezig is
- D. Uitstaande raadsvoorstellen
- E. Nieuwe ontwikkelingen ter uitvoering van het collegeprogramma
- F. Nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de Toekomstvisie (waarvoor geen dekking binnen bestaande middelen aanwezig is)
- G. Overige nieuwe ontwikkelingen - (waarvoor geen dekking binnen bestaande middelen aanwezig is)

De ontwikkelingen worden in de Nota Kaders gerangschikt op basis van deze afwegingsladder. Het overzicht van de financiële bandbreedte (waarin dus enkel de categorieën A en B zijn opgenomen) die in hoofdstuk drie is opgenomen is gerangschikt op basis van bovenstaande criteria. De voorstellen in categorieën C tot en met G zijn opgenomen in bijlage 2.

1.4 Leeswijzer

Nu de status van de Nota Kaders en de beleidsmatige en financiële uitgangspunten uiteen zijn gezet, wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op een aantal belangrijke ontwikkelingen die invloed hebben op de uitvoering en aanscherping van de Toekomstvisie. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de financiële ontwikkelingen uiteen gezet en worden de nieuwe voorstellen die in het financiële perspectief van de Nota Kaders zijn opgenomen voor de periode 2018-2021 benoemd. In dit hoofdstuk wordt tevens een integraal financieel kader voor de periode tot en met 2021 geschetst.

2 Valkenswaard op koers met de Toekomstvisie

2.1 Toekomstvisie

Toekomstvisie

In 2011 is de Toekomstvisie 2030 door de gemeenteraad vastgesteld. De Toekomstvisie is daarna stap voor stap, met behulp van onze inwoners, verder uitgewerkt. De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en daarmee voor de beleidskeuzes die we maken voor de toekomst. De Toekomstvisie kent drie pijlers: Sociale cohesie (van onze dorpen), (inzet op) Innovatie en Leisure (vrijtijdseconomie).

Programma's begroting

Deze drie pijlers zijn in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Deze strategische keuzes zijn vertaald naar vijf programma's in de begroting. Per programma hebben we de kaders en beleidslijn beschreven die nodig is om onze doelstellingen te bereiken. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

- Wonen: voor de korte termijn inzetten op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn op jonge (Brainport)gezinnen en de middelen ook volgens die prioritering inzetten.
- Werken: inzetten op met name werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdsector en de Brainportindustrie.
- Vrije tijd: impuls op verblijfsrecreatie en innovatieve leisure.
- Sociaal Domein: naast de wettelijke verplichtingen in geval van mogelijkheden voor niet-wettelijke keuzes deze met name maken richting de jongere generaties.
- Bestuur & Organisatie: fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie.

Uitvoering & scherpe keuzes maken

Met het vaststellen van strategische keuzes op vijf thema's is de Toekomstvisie verder geconcretiseerd. In het collegeprogramma 2014-2018 en de Nota Kaders 2017-2020 zijn de strategische keuzes nader uitgewerkt in projecten en maatregelen. Zoals eerder gesteld zijn de maatregelen die zijn opgenomen in het collegeprogramma de laatste drie jaar grotendeels uitgevoerd. Ook het merendeel van de voorstellen die vorig jaar zijn gedaan in de Nota Kaders zijn inmiddels uitgevoerd of hebben geleid tot voorstellen aan de gemeenteraad. In het oog springt daarbij met name het programma De Groote Heide, waarin de leisure pijler van de Toekomstvisie integraal van uitvoering wordt voorzien.

Het is ook met het oog op de keuzes die worden gemaakt in de programmabegroting 2018-2021 van groot belang om scherp te zijn als het gaat om nieuwe maatregelen; ze moeten in principe de uitvoering van de vijf strategische doelen in de Toekomstvisie ondersteunen.

Kansen benutten door samenhang en samenwerking

Valkenswaard heeft volop economische en sociaal-maatschappelijke kansen. Om deze kansen te verzilveren is de laatste jaren een groot aantal ambitieuze projecten opgestart. Denk het gebiedsakkkoord N69 (Westparallel, gebiedsimpuls en nul-plusmaatregelen), de herinrichting van de Europalaan, het Masterplan Centrum en de Business Case Sport. Dit jaar heeft de gemeenteraad de gebiedsvisie de Groote Heide Valkenswaard Natuurlijk Avonduren Landschap vastgesteld, waarin de doorontwikkeling van de N69-Zuid,

Paardenboulevard, Leisurezone en het Eurocircuit zijn opgenomen. De komende jaren zullen we starten met het bijbehorende uitvoeringsprogramma. En tevens zijn er nieuwe ontwikkelingen die onze inzet vragen, de herinrichting van de Eindhovenseweg (N69-Noord) en HOV-lijn Eindhoven – Valkenswaard – België, die actueel zijn geworden in het kader van het regionale Bereikbaarheidsakkoord.

Vorig jaar hebben we in de Nota Kaders gesteld dat om deze kansen te verzilveren samenhang tussen de opgaven essentieel is. Om de samenhang tussen projecten en de relatie tussen beleid en uitvoering te vergroten worden steeds meer zogenaamde majeure projecten programmatisch aangestuurd (zoals Bereikbaar Valkenswaard, Wonen, De Groote Heide en Masterplan Centrum). Ook is er in 2016 en 2017 geïnvesteerd in het strategisch vermogen in de ambtelijke organisatie en het nadrukkelijk sturen op de uitvoering van de Toekomstvisie. In de programmabegroting van 2017-2010 hebben we meer samenhang aangebracht door een begrotingsprogramma sociaal domein te creëren.

De projecten die we de komende jaren willen realiseren zijn ambitieus. Inhoudelijk, maar ook financieel. Samenwerking met derden, zoals van de provincie en waterschap, is noodzakelijk om onze doelen te verwezenlijken. Denk aan de realisatie van het Gebiedsakkoord-N69, het Zuidtracé-N69, het programma De Groote Heide en naar de HOV-lijn Eindhoven – Valkenswaard – België. Valkenswaard dient geen kansen te laten liggen. Mede daardoor wordt er geïnvesteerd in subsidiewerving en lobby en zijn we ons continu bewust van onze afhankelijkheid van partners om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren. Een goede relatie met onze omgeving is daarom van cruciaal belang voor het succes van Valkenswaard.

Positionering & Citymarketing

In 2015 is gestart met een citymarketingproject. Doel van dit citymarketingproject is om op basis van de Toekomstvisie verdere focus aan te brengen in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van inwoners van Valkenswaard is het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht. In 2016 is hieraan vervolg gegeven door in een proces met inwoners van Valkenswaard nadere invulling te geven aan de positionering van Valkenswaard en het profiel van Valkenswaard ook visueel aan te scherpen. Als resultaat van dit proces is vorig jaar de stichting Valkenswaard Marketing is opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren (o.a. reclame voor Valkenswaardse evenementen in Eindhoven) en door nieuwe evenementen te ontwikkelen (zoals de succesvolle Wandelweek). Op deze wijze zet de gemeente ook verdere stappen met betrekking tot overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het stuur, de gemeente is betrokken en faciliterend.

2.2 Wonen

Woningbouwbeleid werkt!

In 2015 en 2016 is de bevolking van Valkenswaard weer gegroeid! De daling van de bevolking van Valkenswaard in de jaren daarvoor is een belangrijke reden waarom Valkenswaard in de periode 2015 tot en met 2024 flink minder woningen mag bouwen. De gemeenteraad heeft in 2015 ons woningbouwprogramma daardoor moeten bijstellen. Dat hebben we op een slimme en zorgvuldige wijze gedaan, door o.a. te kiezen om de woningbouw te versnellen (o.a. d.m.v. de Taskforce Woningbouwversnelling) en te bouwen voor de marktvraag. Door de bevolkingsgroei neemt ons woningbouwcontingent in de toekomst mogelijk ook weer toe. We verwachten hierover voor de zomer van 2017

meer duidelijkheid te krijgen. We blijven in 2018 en 2019 in volle vaart bouwen, omdat de gemeenteraad prioriteit heeft gegeven aan woningbouwprojecten die ook echt realiseerbaar zijn vanwege de marktvraag. Daarmee kunnen we ons overgebleven woningbouwprogramma snel realiseren. Hierbij ligt de nadruk op (her)ontwikkeling van terreinen binnen onze bebouwde kom.

Strategie gericht op jongeren en jonge gezinnen

Vergrijzing en ontgroening zijn trends die de bevolkingsomvang nu en in de toekomst beïnvloeden. Deze ontwikkelingen zetten de bestaande sociale structuren onder druk. Zo ontstaat er minder (sociaal en financieel) draagvlak voor voorzieningen. In de Toekomstvisie is aangegeven dat er gewerkt moet worden aan het tegengaan van ontgroening. De eerste acties die hiervoor ondernomen zijn, hebben al tot succes geleid. Onze bevolkingsomvang is inmiddels weer gegroeid. Toch blijft het met het oog op de toekomst belangrijk om in te blijven zetten op de prioriteiten die in de Toekomstvisie zijn gesteld; we focussen op het behouden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen. Daarmee behouden we ook richting de toekomst het draagvlak onder ons voorzieningenniveau. En we behouden zo ook de levendige wijken en de sociale cohesie waar we trots op zijn.

De gemeenteraad heeft in de programmabegroting 2016-2020 structureel extra middelen beschikbaar gesteld om een strategie te ontwikkelen en uit te voeren om jongeren te behouden voor Valkenswaard en jonge gezinnen aan te trekken. Er is een programmatische aanpak gekozen om deze doelen in samenhang met onze andere activiteiten op het gebied van wonen, maar bijvoorbeeld ook in relatie tot kinderopvang en onderwijs te realiseren. Momenteel wordt deze strategie uitgewerkt en voorzien van een uitvoeringsprogramma, beiden zullen dit jaar worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Omgevingswet

In 2019 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. De Omgevingswet is de grootste wetgevingsoperatie (meer dan 4.000 wetsartikelen vanuit het Rijk) sinds het tot stand komen van de Grondwet en wordt gezien de overdracht van bevoegdheden ook wel de vierde decentralisatie genoemd. Het gaat niet alleen om een overdracht van verantwoordelijkheden, maar ook om een verandering van filosofie, werkwijze en uiteindelijk een verandering van de opstelling van de gemeente. Dit past uitstekend binnen de fundamentele keuze voor overheidsparticipatie die is gemaakt in de Toekomstvisie. De gemeente krijgt meer ruimte om samen met inwoners en bedrijven integrale keuzes te maken over de inrichting en waardering van de fysieke leefomgeving. Hierbij staat het vroegtijdig samenwerken met de omgeving, inwoners, ondernemers en belangenorganisaties, voorop. Gemeenten hebben veel vrijheid om zelf keuzes te maken over op welke wijze ze omgaan met de Omgevingswet. Daarom hebben we de gemeenteraad in de Nota Kaders van 2016 voorgesteld te investeren in een zorgvuldig besluitvormingsproces, wat eind 2016 is opgestart om de keuzes op strategisch en tactisch niveau te maken. De gemeenteraad wordt betrokken in het ontwikkelproces en zal in het najaar van 2017 de strategische keuzes maken over hoe de gemeente om zal gaan met de Omgevingswet. Het resultaat van dit proces is een implementatieplan dat de komende jaren zal worden uitgevoerd, waardoor we de Omgevingswet geleidelijk implementeren in onze werkwijze.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van Valkenswaard is niet alleen van belang omdat onze inwoners het vervelend vinden om in de file te staan. Het is ook belangrijk bij het aantrekken van

nieuwe bedrijven en bij het streven een geschikte woonplaats voor jonge gezinnen uit de regio te zijn. Er wordt daarom fors geïnvesteerd in de bereikbaarheid van Valkenswaard. Door de gemeente en door de provincie. De aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen zijn daar de beste voorbeelden van. Helaas is de start van de aanleg van de Westparallel wederom vertraagd doordat er nog geen uitspraak van de Raad van State is. We werken ook aan de projecten van de toekomst. Zo hebben we de eerste stap gezet met de uitwerking van de N69-Zuid (Belgische grens – aansluiting Westparallel) en de HOV-verbinding Eindhoven – Valkenswaard – België. Een mogelijke HOV-lijn is wellicht een kostendrager voor de herinrichting van de Eindhovenseweg en het Zuidtracé proberen we als integrale gebiedsontwikkeling op te pakken waardoor andere ontwikkelingen die zijn opgenomen in het programma De Groote Heide Valkenswaard ook mogelijk worden.

Maatschappelijk vastgoed

In de afgelopen jaren groeide het besef dat het maatschappelijk vastgoed van de gemeente doeltreffender en doelmatiger kan worden ingezet. In 2016 heeft de gemeenteraad de nota Maatschappelijk Vastgoed besproken. Ook zijn de taken op het gebied van vastgoed in de organisatie gecentraliseerd, wat er in zal resulteren dat er op basis van integrale sturing op ons vastgoed meer strategische afwegingen mogelijk zijn. Daardoor komen er kansen om – ondersteunend aan de Toekomstvisie – de sociale samenhang te verbeteren door bepaalde gebruikers van ons maatschappelijk vastgoed samen te huisvesten. Op deze manier bevorderen we de sociale cohesie door bijvoorbeeld jongeren en ouderen met elkaar in contact te brengen. In 2017 willen we de centralisatie van de vastgoedactiviteiten in de organisatie afronden, in 2018 verwachten we met behulp van de nieuwe werkwijze tot een effectiever en efficiënter vastgoedbeheer te komen.

2.3 Werken

Werkgelegenheid

Tot en met 2016 zagen we een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden in Valkenswaard. Deze toename werd vooral veroorzaakt door de economische crisis. Nu het weer veel beter gaat met de Nederlandse economie en de economie in Zuidoost Brabant zelfs nog beter presteert hebben we de hoop dat het aantal uitkeringsgerechtigden zal verminderen. In de begroting voor 2017 zullen we op basis van een aangescherpte analyse een nadere prognose geven.

Economisch beleid

Eind 2016 heeft de gemeenteraad een nieuw economisch beleidskader vastgesteld voor de komende jaren. Dit nieuwe economische beleid wordt inmiddels van uitvoering voorzien. We willen als gemeente de werkgelegenheid een impuls geven. Onze inwoners aan werk helpen heeft dus topprioriteit. Dit doen we op meerdere manieren. Direct als gemeente door onze arbeidsmakelaar structureel in te blijven zetten. Maar ook indirect door bijvoorbeeld te investeren in goede bereikbaarheid, goede bedrijventerreinen en de regionale economie, via Brainport Development (de gemeenteraad heeft vorig jaar besloten de inwonerbijdrage te verhogen) en het MRE. Daarnaast zetten we in op het laten groeien van de kansrijke economische sectoren in Valkenswaard; de vrijetijdsector en paardensportsector.

Vrijetijdssector

We richten ons in het economische beleid als het om groei gaat met name op de vrijetijdssector. Dat doen we vanwege twee redenen; Valkenswaard is onderscheidend in de vrijetijdssector en deze sector biedt bij uitstek kansen om werkgelegenheid te verschaffen voor de lokale beroepsbevolking. Vanwege onze ambities met betrekking tot de vrijetijdssector is het essentieel om te investeren in de ontwikkeling van de Leisurezone. Dit doen we in het kader van het programma De Groote Heide Valkenswaard, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de visie De Groote Heide Valkenswaard Natuurlijk Avonturen Landschap.

Paardensportsector

Onze andere groeisector is de paardensportsector. Langs de Maastrichterweg is een kwalitatief hoogwaardig paardensportcluster (de Paardenboulevard) ontstaan, met internationale allure. We hebben de ambitie om de paardenboulevard nog verder te ontwikkelen, langs de Maastrichterweg en in de omgeving van Borkel en Schaft. Er zijn twee zaken van belang: groei van de sector in Valkenswaard (dus meer topbedrijven huisvesten) en het verbinden van het thema paardensport met onze ambities op het gebied van recreatie en toerisme. Daarnaast denken we dat het verder ontwikkelen van de paardensportsector een logisch antwoord is op de vraag hoe we met vrijkomende agrarische bedrijven (VAB's) moeten omgaan.

2.4 Vrije tijd

Inzetten op voorzieningen voor onze inwoners en leisure voor bezoekers én onze inwoners

In de Toekomstvisie is gekozen om in 2030 nog steeds een breed voorzieningenaanbod voor onze inwoners te hebben. Dit maakt Valkenswaard een aantrekkelijke woonplaats voor onze eigen inwoners en andere inwoners van de Brainportregio. In 2030 heeft Valkenswaard ook een centrale positie in Zuidoost-Brabant op het gebied van recreatie en toerisme. We hebben een veelzijdig aanbod aan dag- en verblijfsrecreatie en koesteren onze groene omgeving, wat bezoekers vanuit de regio en van daarbuiten aantrekt. Maar zo bieden we ook extra mogelijkheden voor onze eigen inwoners. Omdat we willen inzetten op de kansen die er liggen is in de Toekomstvisie de strategische keuze gemaakt om te investeren in recreatie, toerisme en innovatieve leisure.

De Groote Heide samenwerking

We werken al enkele jaren met vijf andere gemeenten samen op de afgebakende beleidsterreinen toerisme & recreatie, natuurontwikkeling en gebiedsmarketing in het samenwerkingsverband De Groote Heide. In 2016 is de slagkracht van de De Groote Heide samenwerking fors toegenomen door de betrokkenheid van de gemeente Eindhoven en de vorming van een eigen projectteam voor de samenwerking. Er is sinds vorig jaar een jaarlijks actieplan met projecten en er een impuls gegeven aan de gebiedsmarketing (o.a. nieuwe website, documentaire, marketingcampagne). Binnen de Groote Heide samenwerking wordt in 2017 en 2018 bekeken of de in 2015 afgewezen Life-aanvraag voor Europese natuurontwikkelingssubsidie opnieuw kan worden ingediend. Om de Groote Heide samenwerking ook in de Toekomst duurzaam te verankeren verkennen we of het mogelijk is om De Groote Heide samenwerking een eigen rechtspersoonlijkheid te geven en willen we de gemeente Eindhoven formeel lid van De Groote Heide samenwerking laten worden.

Programma De Grootte Heide Valkenswaard

In 2016 is gekozen de (majeure) projecten Leisure Zone, Eurocircuit, Paardenboulevard en N69-Zuid in samenhang met elkaar en met onze activiteiten in De Grootte Heide samenwerking te brengen in een programma De Grootte Heide Valkenswaard. Door deze projecten in samenhang met elkaar te ontwikkelen creëren we meerwaarde. Het programma De Grootte Heide Valkenswaard is de paraplu waaronder wij de grote kansen op het gebied van leisure willen verzilveren. Daarmee wordt De Grootte Heide voor ons méér dan een samenwerkingsverband met vijf andere gemeenten op het gebied van natuur, recreatie en gebiedsmarketing (zie onderstaand bij samenwerking De Grootte Heide). In de Nota Kaders 2016 en de eerste Berap 2016 heeft de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld om onze ambities op het gebied van natuurontwikkeling, recreatie en toerisme vast te stellen. Op basis van deze besluiten van de gemeenteraad hebben we het afgelopen jaar gewerkt aan de gebiedsvisie De Grootte Heide Valkenswaard Natuurlijk Avonturen Landschap, die de gemeenteraad op 20 april 2017 heeft vastgesteld. Deze gebiedsvisie vormt de basis voor het bijbehorende programma De Grootte Heide Valkenswaard, waarmee we in 2017 en 2018 werken aan een verdere uitwerking van de visie en versnelde realisatie van een aantal projecten. Voorbeelden van concrete projecten zijn de uitwerking van de intentieovereenkomst omtrent de vestiging van een attractiepark in de leisurezone, het ontwikkelen van een toekomstperspectief voor het Eurocircuit (incl. de ruimtelijke verankering) en het aanleggen van ruit- en menroutes.

Centrumfunctie behouden

We hebben ook in Valkenswaard te maken met een gestaag toenemende winkelleegstand. Het ontkennen van de veranderingen in het koopgedrag van mensen heeft geen zin, de uitdaging is om ons winkelcentrum toekomstbestendig te maken. Daarvoor is het noodzakelijk om op een toekomstgerichte wijze te investeren in ons centrum. We doen dat door uitvoering van het door de gemeenteraad vastgestelde Masterplan Centrum. Het Masterplan Centrum 2014-2020 is kaderstellend en richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van het centrum van Valkenswaard. De beleving en uitstraling van het centrum moeten worden vergroot. De gemeenteraad heeft de wens uitgesproken daar waar mogelijk de centrumplannen versneld ten uitvoer te brengen. Om deze reden zijn de investeringsbedragen voor het Carillonplein en het Kerverijplein eerder al naar voren gehaald. In 2017 wordt ook duidelijk of we de Eindhovenseweg versneld kunnen herinrichten. Het Masterplan Centrum is een langjarig ontwikkelprogramma waaraan we minimaal tot 2020 uitvoering geven.

Sportvoorzieningen

Goed onderhouden sportvoorzieningen zijn essentieel voor het Valkenswaardse verenigingsleven en de sociale cohesie. Jarenlang was er geen specifiek meerjaren onderhoudsprogramma en bijbehorende reservering voor het groot onderhoud en vervanging van de sportvoorzieningen. Er is een Meerjaren Investeringsplan (MIP) opgesteld, zodat het gemeentelijk sport areaal ook in de toekomst in goede staat van onderhoud zal zijn. Dit MIP wordt in mei 2017 behandeld door de gemeenteraad. Een belangrijk project dat we de komende jaren zullen realiseren is de realisatie van een nieuwe sporthal en het upgraden van het zwembad.

2.5 Sociaal Domein

Op naar de transformatie

In 2015 hebben we de verantwoordelijkheid gekregen over de AWBZ en participatiewet (van het Rijk) en jeugdzorg (van de provincie). In 2015 en 2016 hebben we ingezet op het goed vervullen van onze nieuwe taken. Het doel was de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners waarborgen. Vanaf het jaar 2017 ligt onze focus op de transformatie van de AWBZ en jeugdzorg. De transformatiegedachte vraagt om een verdere verschuiving van primair generieke individuele ondersteuning naar collectieve alternatieven en meer aandacht voor preventie. Het transformatieproces (vooral de inhoudelijke vernieuwing en cultuur) is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging: ander gedrag van professionals en burgers, andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan tussen burgers/cliënten, professionals, instellingen en gemeenten. We investeren in de ambtelijke capaciteit en competenties om de transformatie te kunnen inzetten. De startdatum van het transformatieproces is helder, maar de einddatum niet. Het betreft een langjarig veranderproces wat in gang is gezet, waarvan het eindpunt nog niet in zicht is.

Slimme verbindingen

Vast staat dat het traditionele model van aanbodgerichte zorg niet langer wenselijk en ook niet houdbaar is. Om onze doelen op het gebied van zorg te kunnen blijven behalen met minder middelen en een (o.a. door de vergrijzing) toenemende zorgvraag zoeken we verbindingen. Allereerst optimalere verbinding tussen de verschillende transitities. Daarnaast worden ook slimmere verbindingen met de andere activiteiten van de gemeente (onderwijs, sociale cohesie en maatschappelijk vastgoed) en vooral met de inwoner van Valkenswaard gezocht. Inwoners vragen wij meer van hun eigen kracht gebruik te maken (inclusief het netwerk van familie, vrienden en vrijwilligers). Deze beweging zal ook tot uiting moeten komen in het aanbod van voorzieningen. Dit doen we o.a. door het ondersteunen van nieuwe initiatieven (in buurten/wijken, van lokale partners, van gecontracteerde zorgaanbieders, verenigingen etc.) die een bijdrage leveren aan de in het kader van de transformatie gestelde doelen. We hebben om de transformatie te ondersteunen bij de begroting 2017 de drie decentralisaties ondergebracht in een integraal programma sociaal domein in de begroting. In 2017 en 2018 bezien we hoe we de bijdrage en samenhang aan de missie voor het sociaal domein kunnen optimaliseren. Dit is een omvangrijke operatie en daarvoor kiezen we nadrukkelijk voor een groeimodel.

Begrotingsprogramma Sociaal Domein

Door het inrichten van een begrotingsprogramma Sociaal Domein beschouwen we de integratieuitkering sociaal domein samen met de oude Wmo-middelen en het participatiebudget – conform de transformatiegedachte – voortaan als één geheel. Daarbinnen kan met budgetten worden geschoven, als dat nodig is voor een integrale oplossing. Het budget van het begrotingsprogramma sociaal domein is echter geen gesloten budget. In het verleden zijn overschotten, vooral veroorzaakt door WMO, als structureel positief effect uit de jaarrekening in de algemene middelen opgenomen. In het kader van het uitgangspunt om reëel te begroten is het zeer verklaarbaar dat deze middelen anders zijn ingezet; er werden structurele overschotten gerealiseerd. Wel is er een equalisatiereserve voor het sociaal domein gevormd uit een deel van het overschot (€ 500.000).

Gemeenten ontvangen vanaf 2018 geen integratieuitkering meer van de Rijksoverheid voor het sociaal domein. De middelen die we van het Rijk krijgen voor de uitvoering van onze taken op het gebied van WMO, jeugdzorg en Werk & Inkomen, worden daarmee vanaf 2018 integraal onderdeel van de algemene uitkering in het gemeentefonds. Het is dan niet meer mogelijk om de jaarlijkse (positieve of negatieve) ontwikkeling van deze specifieke middelen inzichtelijk te maken. Met oog op de totstandkoming van de programmabegroting 2018-2021 zullen we een voorstel doen over de systematiek waarop we met deze wijziging omgaan.

Overschrijding kosten jeugdhulp

Tot begin 2017 leek het er op dat de financiële consequenties van de AWBZ- en jeugdzorgtransities voor de gemeente eerder positief dan negatief zouden zijn. In de Nota Kaders 2016 spraken we echter al uit dat we op dat moment niet konden voorspellen of deze overschotten structureel van aard zouden zijn; "2015 was een opstartjaar en geeft mogelijk geen reëel beeld van inkomsten en uitgaven. Bovendien zal de wijze waarop de transformaties worden doorgevoerd de uitvoering van de taken gaan bepalen en daarmee ook grote invloed hebben op het financiële kader".

Uit de concept-jaarrekening 2016 blijkt dat er een naar schatting forse structurele overschrijding bestaat op de jeugdhulp. De gemeenteraad is hierover recentelijk geïnformeerd. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de hogere instroom in zorgtrajecten. Er lijkt 40% groei 2016 t.o.v. 2015. Ten opzichte van de overschrijding in 2016 zijn de volgende ontwikkelingen te vermelden:

- er bestaan geen Diagnose Behandel Combinaties (DBC's) meer en er zijn vaste trajectprijzen voor in de plaats zijn gekomen;
- er bestaan geen budgetgaranties meer zijn voor jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- huisartsen verwijzen meer naar het Centrum voor Jeugd en Gezin i.p.v. direct naar dure zorg (Zorgdomein applicatie)
- er zijn afspraken over dalende kosten met B-aanbieders gemaakt.

We verwachten dat door deze maatregelen te nemen sneller en beter inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de kosten van de jeugdhulp en verwachten dat de groei van de kosten die zich van 2015 op 2016 heeft voorgedaan zich niet verder blijft ontwikkelen.

De eerste analyse over het resultaat voor 2016 heeft het inzicht gegeven dat € 700.000 een structurele overschrijding betreft. Valkenswaard is hierin niet uniek, meer gemeenten in de regio en in Nederland hebben met een forse overschrijding te kampen. De consequenties hebben impact op het financiële perspectief in deze Nota Kaders. We hebben een fors deel van de overschrijding uit 2016 als structureel effect uit de concept-jaarrekening openomen in het financieel meerjarenperspectief in de Nota Kaders. Omdat we op dit moment nog niet nauwkeurig kunnen voorspellen hoe groot de structurele toekomstige overschrijding op het budget voor de jeugdhulp is, is het van belang de ontwikkelingen scherp te blijven monitoren en zo nodig en mogelijk bij te sturen. In de periode van de totstandkoming van de meerjarenprogrammabegroting 2018-2021 zullen we de prognose omtrent de kosten van de jeugdhulp aanscherpen.

Ontwikkelingen budget sociaal domein

Naast de kosten van het programma sociaal domein zijn uiteraard de inkomsten van essentieel belang. Op dit moment is het nog niet duidelijk of de Rijksoverheid de doeluitkering voor het sociale domein zal verhogen n.a.v. het feit dat veel gemeenten worden geconfronteerd met tekorten op de jeugdhulp. Mogelijk volgt hierover meer duidelijkheid op 31 mei 2017, als de meicirculaire wordt uitgebracht. Zoals gezegd zullen we de gemeenteraad nog voor de behandeling van de Nota Kaders in de gemeenteraad

een update doen toekomen van het financiële meerjarenperspectief, waarin de effecten van de meicirculaire (dus ook die omtrent de ontwikkeling van de integratieuitkering sociaal domein) zijn verwerkt.

Naast dat het nog onduidelijk is wat de exacte financiële consequenties zijn van de nieuwe taken op het gebied van de jeugdhulp, zullen ook inhoudelijke veranderingen op de jeugdhulp in de toekomst invloed hebben op de kosten. Voor wat betreft de jeugdhulp is de verwachting dat de kosten door de transformatie de komende jaren zullen afnemen door fors in te zetten op preventie, meer zelf in het Centrum voor Jeugd en Gezin op te pakken en kritisch te zijn op welke aanbieders goede prijs/prestaties leveren zodat een verdere reductie in de uitgaven gerealiseerd wordt. Hierover kunnen echter nog geen harde voorspellingen worden gedaan, waardoor het structurele concept-jaarrekeningresultaat het uitgangspunt blijft voor de Nota Kaders.

Niet alleen binnen de jeugdhulp, maar ook op de andere onderdelen van het programma sociaal domein hebben we nog geen volledig inzicht in de financiële gevolgen van de transformatie. Binnen het programma sociaal domein zullen we hier echter versneld een prognose van maken.

2.6 Bestuur en Organisatie

A2-samenwerking en bestuurlijke toekomst

De bedrijfsvoeringstaken zijn op 1 januari 2017 overgeheveld naar de Gemeenschappelijke Regeling A2. Het is te vroeg om een volledig beeld te schetsen van het succes van deze transitie. We zijn benieuwd hoe snel de voordelen van deze samenwerking zichtbaar zullen worden. De gemeenteraden van de drie A2-gemeenten hebben in januari 2017 besloten eind 2018 een nader toekomstperspectief te willen ontwikkelen op de A2-samenwerking. De keuzes die in dit proces worden gemaakt zullen de toekomst van de gemeente Valkenswaard voor de komende jaren (mogelijk zelfs verregaand) beïnvloeden.

2018 wordt een belangrijk jaar voor de samenwerking tussen de gemeenten in de regio. Bestuurlijk gezien is de regio volop in beweging. De evaluatie van het samenwerkingsverband Metropoolregio Eindhoven (MRE) is vrijwel afgerond. De gemeenteraad en het college zijn hierin separaat betrokken door het MRE. De verwachting is dat de werkwijze van het MRE zal worden aangepast als resultaat van de evaluatie. De gemeenteraad zal later in 2017 worden gevraagd een zienswijze te geven op de voorgestelde wijzigingen, die naar verwachting in 2018 worden geïmplementeerd. Tevens zijn we nog in afwachting van een reactie van de provincie op onze inbreng in het kader van het proces Veerkrachtig bestuur.

Nieuwe rol gemeente

Het uitgangspunt van de Toekomstvisie is dat de integrale beleids- en uitvoeringsopgave zoveel mogelijk gerealiseerd wordt in samenwerking met de inwoners en samenwerkingspartners binnen Valkenswaard. Inwoners van Valkenswaard vinden het namelijk belangrijk om mee te denken. Als inwoners meedenken met de gemeente is er sprake van burgerparticipatie. In de Toekomstvisie is de strategische keuze gemaakt om niet alleen in te zetten op burgerparticipatie, maar ook op overheidsparticipatie. Om deze stap te zetten is het van belang dat de gemeente ook de competenties heeft om een faciliterende houding aan te nemen en het initiatief aan de Valkenswaardse samenleving te laten. We experimenteerden o.a. met burger- en overheidsparticipatie in het Citymarketingproject. De gemeente heeft het initiatief genomen, met betrokkenheid van de samenleving (burgerparticipatie), waarna de samenleving (Stichting Valkenswaard Marketing) het initiatief heeft overgenomen van de gemeente, die slechts nog faciliteert

(overheidsparticipatie). De komst van de Omgevingswet daagt ons uit om als gemeente structureel een andere houding aan te nemen. In 2017 en 2018 zullen hierin grote stappen worden gezet.

Sterk in je werk

In 2015 zijn we begonnen de maatschappelijke ontwikkelingen en onze Toekomstvisie samen met onze medewerkers in het organisatieontwikkelproces Sterk in je werk te vertalen naar kernwaarden die voor het handelen van de medewerkers van de gemeente belangrijk zijn. Sterk in je werk, wordt daarmee voor iedere medewerker een richtsnoer voor het handelen. Zo is niet alleen onze omgeving voortdurend in beweging, maar zorgen we ervoor dat de organisatie ontwikkelingen en trends tijdig aan ziet komen en hierop anticipeert. Sterk in je werk is omgezet in een programmastructuur en zal in 2018 verder worden uitgevoerd.

3 Financiële uitgangspunten van de gemeente Valkenswaard

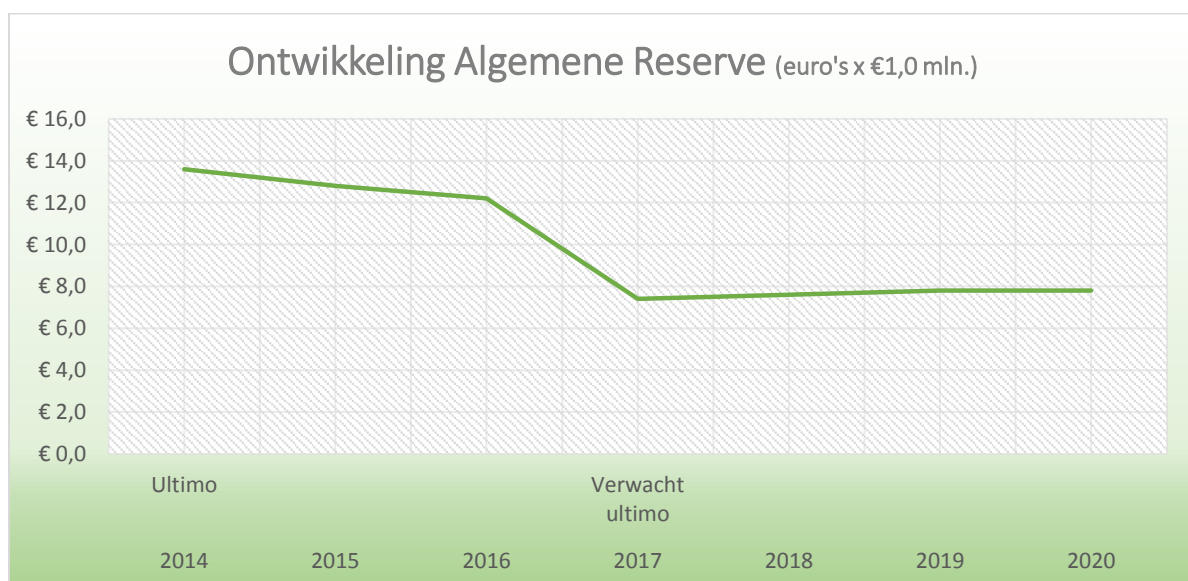
Gemeenten zijn voor hun inkomsten in grote mate afhankelijk van de rijksoverheid. Hun grootste bronnen van inkomsten zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en specifieke uitkeringen van departementen die geormerkt zijn voor bepaalde beleidsterreinen. De voornaamste overige inkomsten betreffen rente en dividenden, inkomsten uit grondexploitatie, gemeentelijke heffingen en belastingen.

In paragraaf 3.1 wordt eerst de financiële positie van onze gemeente toegelicht. Daarbij wordt ingegaan op de vermogenspositie van onze gemeente en de wijze waarop wij omgaan met reserves en de impact die dat kan hebben op de wijze waarop wij omgaan met potentiële risico's.

Om te kunnen bepalen welke ruimte de gemeente heeft om ambities en ontwikkelingen een plek te geven in de begroting, werken we met de financiële bandbreedte die aangeeft wat meerjarig de ruimte of het tekort in onze begroting zal zijn (paragraaf 3.3). Als vertrekpunt is de bandbreedte na vaststelling van de begroting 2017-2020 genomen om een juist beeld te krijgen van de financiële ruimte.

3.1 Financiële positie

De Algemene Reserve is in de afgelopen periode voor verschillende doelen aangewend. Zo werden onttrekkingen gedaan voor eenmalige uitgaven voor ontwikkeling van nieuw beleid met inzet van tijdelijke capaciteit. Bijvoorbeeld voor het actualiseren van bestemmingsplannen, reconstructie Westzijde Markt of de overdracht van woonwagens. Ook is een belangrijke onttrekking geweest voor het versneld afschrijven van investeringen voor maatschappelijk nut. Daarnaast werd de Algemene Reserve ingezet voor het treffen van voorzieningen voor het afdekken van tekorten op de grondexploitaties. Tot slot zijn in de toekomst onttrekkingen voorzien voor een aantal majeure projecten. Bijvoorbeeld in het kader van bereikbaar Valkenswaard (Europalaan, N69), ontwikkelingen omtrent de GRSA2 en de revitalisering van het centrum. Het resultaat over 2016 is nog niet meegenomen in de ontwikkeling van de algemene reserve.

In onderstaande tabel zijn de huidige claims op de algemene reserve weergegeven.

Omschrijving claim	Bedrag (*1.000)
Arbeidsplaats participatiewet	30
Project Europalaan	2.871
Visie eurocircuit	18
Slim en efficiënt organiseren	86
Reconstructie Westzijde Markt	492
Nulplusmaatregelen N69	1.636
Herijken subsidiebeleid	3
Stimulering woningbouwprogramma (startersmaatregelen)	284
Sanering gemeentelijke zinkassen wegen	12
Totaal	5.432

3.2 Financiële ontwikkelingen

Hieronder worden enkele financiële ontwikkelingen kort toegelicht. Omdat de financiële consequenties hiervan nog niet (geheel duidelijk) zijn, zijn deze nog niet meegenomen in de bandbreedte van deze Nota kaders.

Algemene uitkering gemeentefonds

De ontwikkeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt voor een groot gedeelte bepaald door uitkeringsfactor en de uitkeringsbasis. De uitkeringsfactor is de groei van het gemeentefonds. Die kan positief en negatief zijn. Het werkt volgens het systeem 'samen de trap op, samen de trap af'. De uitkeringsfactor beweegt mee met de rijksuitgaven (accres). De ontwikkeling van de uitkeringsbasis wordt bepaald door vele mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden etc.

Met het uitkomen van deze Nota Kaders zijn de effecten van de Meicirculaire 2017 nog niet bekend. De financiële consequenties van deze ontwikkelingen zullen worden meegenomen in het traject van de begroting 2018-2021.

Vernieuwing BBV

Toerekening rente

Wij betalen rente over de leningen die wij bij derden afsluiten. Deze leningen sluiten we vooral af om onze investeringen te kunnen betalen. We rekenen daarom de rente toe aan de gedane investeringen. Dit deden we met een vaste omslagrente van 3%. Het toerekenen van de rente zorgt ervoor dat de rentelasten op programma's terecht komen en zorgt voor een opbrengst bij het product Financiën. Deze opbrengst wordt afgezet tegen de werkelijke rentelasten. De afgelopen jaren leverde dit een fors voordeel op: het financieringsresultaat.

De commissie BBV heeft aangegeven dat het percentage die gebruikt wordt voor de toerekening aan investeringen moeten zijn op de gemiddelde rente die wij moeten betalen op onze leningen. De afwijking hierop mag maximaal 0,5% zijn. Op dit moment

betalen we gemiddeld zo'n 2,5% op de externe financiering. Op basis hiervan stellen we voor om een rentepercentage van 2,5% te hanteren. Voorgesteld wordt om conform BBV vernieuwingen in de programmabegroting 2018-2021 rekening te houden met dit percentage renteomslag voor de investeringen. Dit lagere percentage heeft consequenties voor de bandbreedte vanwege het lagere financieringsresultaat. In de programmabegroting 2018-2021 zullen de financiële consequenties in beeld worden gebracht.

3.3 Financiële bandbreedte

Uitgangspunt voor de financiële bandbreedte 2018-2021 vormt de Programmabegroting 2017-2020, inclusief amendementen, zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 3 november 2016. In de termijn, die verstreken is, na het op- en vaststellen van de begroting, zijn diverse externe en interne factoren van invloed geweest op het toen vastgestelde meerjarenperspectief. Hiermee rekening houdend resulteert het onderstaande overzicht. Daarnaast is rekening gehouden met de structurele effecten uit de jaarrekening.

In onderstaand overzicht bandbreedte is verwerkt:

- A. Structurele effecten jaarrekening 2016
- B. Autonome ontwikkelingen & wettelijke ontwikkelingen

De afzonderlijke onderdelen worden in bijlage 1 toegelicht.

In bijlage 2 is opgenomen:

- a) de financiële effecten van aangenomen raadsvoorstellen waarbij is aangegeven om de financiële gevolgen mee te nemen in de besluitvorming bij de Nota kaders inventarisatie opgenomen van nieuwe en overige ontwikkelingen;
- b) de gewenste ontwikkelingen op basis van de Toekomstvisie en het collegeprogramma en overige wenselijke ontwikkelingen.

Bijlage 3 bevat de Kaders/ uitgangspunten waarbinnen de begroting 2018-2021 moet worden opgesteld.

Bandbreedte overzicht

	bedragen x € 1.000				
	invest.	2018	2019	2020	2021
Financiële bandbreedte Begroting 2017-2020, raadsbehandeling 3 november 2016		570	20	430	430
Financiële uitwerking amendementen, raadsbehandeling 3 november		10	10	10	10
Raadsbesluit 2e Berap 2016/ effect reeds verwerkt in bandbreedte					
RIB - Septemercirculaire [54466/ 54467]		587	757	737	737
RIB - Decemercirculaire [209597/ 209601]		7	7	5	5
Aanvullende raadsbesluiten		-66	-191	-214	-214
Financiële bandbreedte Begroting 2017-2020, t/m raadsvergadering april 2017		1.108	603	968	968
On-omkeerbare collegebesluiten					
Totaal van On-omkeerbare collegevoorstellen en voorgenomen raadsbesluiten		-28	-28	-28	-28
Actuele financiële bandbreedte		1.080	575	940	940

Overzicht wettelijke en autonome ontwikkelingen

	invest.	exploitatie- en kapitaallasten			
A. Structurele effecten jaarrekening 2016					
a. Lagere parkeeropbrengsten		-206	-206	-206	-206
b. Jeugdhulp/ effect jaarrekening		-700	-700	-700	-700
Totaal van A. Structurele effecten jaarrekening 2016		-906	-906	-906	-906
B. Wettelijke/ autonome ontwikkelingen					
c. Reisdocumenten		-15			
d. Omgevingswet					
e. Onderzoek harmonisatie voorschoolse voorzieningen		-15			
□ verwachte besparing agv onderzoek			100	100	100
f. VVE coordinatie		-25	-25	pm	pm
g. Voorziening Hypotheek Nederlandse Gemeenten					-270
h. ■ Indexering verbonden partijen, waarvan opgave beschikbaar		-106	-105	-104	-103
i. Loonkostenontwikkeling cao/ hogere pensioenpremies		-222	-222	-222	-222
j. Investerings- en financieringsprogramma (berekening volgt bij begroting)		pm	pm	pm	pm
k. Indexatie woonlasten (OZB, afvalstoffen, rioolheffing)(begroting CURE)		pm	pm	pm	pm
l. Effecten Meircirculaire 2017 [<i>informatie pas in Juni beschikbaar</i>]		pm	pm	pm	pm
Totaal van B. Wettelijke/ autonome ontwikkelingen		-384	-252	-226	-495
Stand bandbreedte, incl. ontwikkelingen, ambities en wensen Nota Kaders 2018		-210	-583	-192	-461
<i>Eliminatie incidentele lasten/ baten</i>		124	142	57	57
<i>Structureel meerjaren perspectief</i>		-86	-441	-135	-404

Bijlage 1 – Toelichtingen structurele effecten jaarrekening en autonome ontwikkelingen

Structurele effecten jaarrekening

a. Lagere parkeeropbrengsten

In de lopende meerjarenbegroting 2017-2020 is aan parkeeropbrengsten in totaal € 888.842 opgenomen en deze bestaan uit de volgende onderdelen:

Onderdeel	Raming 2017	Raming 2018 e.v.
Munt- en belparkeren	708.550	726.550
Naheffingsaanslagen	58.798	58.798
Parkeervergunningen	41.494	41.494
Amendement raad - parkeervergunningen	80.000	80.000
Totaal	888.842	906.842

Hierin zijn de ingeschatte effecten van het nieuwe parkeerbeleid meegenomen. Die inschatting is gemaakt bij de invoering van maatregelen in 2016.

Aan de hand van de feitelijke inkomsten hebben we in de loop van 2016 bij de tussentijdse bestuursrapportage de opbrengsten uit parkeergelden afgeraamd met € 100.000 eenmalig. We wisten toen niet in hoeverre dit nadeel van incidentele dan wel structurele aard zou zijn. Wel heeft bureau Spark in 2015 al een autonome ontwikkeling voorspeld van een structureel jaarlijks, negatief effect van ca. €35.000.

Uiteindelijk blijken de inkomsten in 2016 ca. € 5.000 minder te zijn dan de tussentijds bijgestelde begroting van 2016. De analyse van deze afwijking is gemaakt bij de evaluatie van het parkeerbeleid en de analyse van de cijfers (begin april 2017).

De werkelijke opbrengsten in 2016 geven het volgende beeld ten opzichte van de begroting 2016.

2016	begroting 2016	wijziging berap's	Gewijzigde begroting 2016	Werkelijke cijfers 2016	Vershil 2016
Munt- en belparkeren	662.550	-100.000	562.550	587.816	25.266
Naheffingen	58.798		58.798	33.910	-24.888
Vergunningparkeren	54.494		54.494	48.673	-5.821
Totaal	775.842	-100.000	675.842	670.399	-5.443

Het voordeel uit munt- en belparkeren heft de financiële nadelen uit naheffingen en vergunningparkeren nagenoeg op in de vergelijking tussen de daadwerkelijke opbrengsten en de bijgestelde begroting 2016.

Kijken we naar de werkelijke opbrengsten in 2016 ten opzichte van 2015, dan zien we de volgende verschillen. Om een goede vergelijking te kunnen maken, zijn voor het jaar 2015 alleen de parkeerterreinen meegenomen, waar geen gratis parkeren is ingevoerd. Zo worden effecten

zichtbaar met een voorspellende waarde ten aanzien van het structurele dan wel incidentele effect.

2016	Werkelijke cijfers 2015	Werkelijke cijfers 2016	Verschil 2016
Munt- en belparkeren	637.364	587.816	-49.547
Naheffingen	83.981	33.910	-50.071
Vergunningparkeren	150.459	48.673	-101.786
Totaal	871.803	670.399	-204.101

Verklaring verschillen en voorstel meerjarenbegroting 2018 e.v.

Parkeergelden

De opbrengsten uit parkeergelden zijn afgenomen met € 49.547. Bureau Spark heeft in 2015 een autonome ontwikkeling voorspeld van een jaarlijks, negatieve ontwikkeling van ca. € 35.000. We zien naast deze ontwikkeling ook een aantrekkende werking van de gratis parkeerterreinen ten koste van betaald parkeren ter grootte van ca. € 15.000 (er van uitgaande dat de voorspelde, autonome ontwikkeling werkelijkheid is geworden). Ook het effect ten aanzien van de aanzuigende werking kan als structureel worden beschouwd.

➤ **Voorstel voor 2018 en volgende jaren**

Voorstel om de inkomsten uit parkeergelden voor 2018 structureel te begroten op ongeveer hetzelfde bedrag als in 2016 werkelijk is opgehaald. Het nog niet uitgevoerde deel van het parkeerbeleid zal voor de komende jaren niet leiden tot meer inkomsten. Vandaar dat dit structureel gezien moet worden. Raming parkeergelden vanaf 2018: € 587.550. Dit leidt tot een aframing van € 139.000 (€ 726.550 minus € 587.550)

Minus Naheffingen

De opbrengsten naheffingen zijn in 2016 met € 50.071 (van € 83.981 naar € 33,910) gedaald ten opzichte van 2015. Dit komt vanwege een periode van coulance na wisseling van de parkeerautomaten. Dit leverde minder inkomsten op uit naheffingen. Verwachting is dat deze situatie zich in 2017 weer herstelt. Ook is er niet de verwachting dat het parkeerareaal verder zal uitbreiden. Het effect in 2016 kan dan ook als eenmalig worden beschouwd.

➤ **Voorstel voor 2018 en volgende jaren**

In de begroting 2018 dezelfde begrote opbrengst aan naheffingen aanhouden als in 2016: € 58.798

Vergunningen:

Aanvankelijk is met een amendement van 3-11-16 de begroting voor vergunningen opgeplust met €80.000. Met dit amendement had men beoogd alle bedrijfsvergunningen weer her in te voeren. Bij het amendement hoorde ook dat de begroting moest worden aangepast met 80.000. De uiteindelijke uitwerking van dit amendement omhelsde echter alleen de herinvoering van de bedrijfsvergunningen voor klusbedrijven en niet voor alle bedrijven. Met de uiteindelijke invulling van dit amendement voor alleen klusbedrijven is de raad in de vergadering van 24-12-16 akkoord gegaan. Dat houdt in dat de inkomsten van € 80.000 fors moeten worden bijgesteld naar

beneden. Met de klusvergunningen verwachten we slechts ca. € 5.000 binnen te halen in plaats van de geamendeerde € 80.000.

➤ **Voorstel voor 2018 en volgende jaren**

De inkomsten uit vergunningen vanaf 2018 ramen op: € € 54.494. Dit leidt tot een aframing van € 67.000 (€ 121.494 minus € 54.494)

De verhouding kosten-baten

De inkomsten uit parkeren (ca. 675.000) liggen nog steeds ruim boven de grens van de uitgaven (ca. 300.000). Het "Break-even-point" is dus nog lang niet in zicht.

Financiële effecten Nota Kaders 2018-2021

De meerjarenbegroting 2018-2021 dient als volgt te worden bijgesteld:

	Huidige meerjaren begroting	Voorstel voor nieuwe raming 2018-2021	Effecten Nota Kaders 2018-2021 structureel
Munt- en belparkeren	726.550	587.550	-139.000
Naheffingsaanslagen	58.798	58.798	-
Parkeervergunningen	41.494	49.494	8.000
Amendement raad - parkeervergunningen	80.000	5.000	- 75.000
Totaal	906.842	700.842	206.000

b. Jeugdhulp

Er is voor 2016 sprake van een forse overschrijding van de budgetten voor Jeugdhulp. Redenen daarachter zijn onderzocht. Een aantal redenen zullen ook in de komende jaren relevant zijn.

Met name door de hogere instroom – er lijkt 40% groei 2016 t.o.v. 2015 - en de lijn die we zien naar langere behandelingen wordt een te kort van € 700.000 verwacht in de komende jaren. Hierbij gaan we er van uit dat de groei zich niet explosief blijft ontwikkelen.

Meehelpt dat er t.o.v. 2016:

- geen Diagnose Behandel Combinaties (DBC's) meer zijn en er vaste trajectprijzen voor in de plaats zijn gekomen;
- er geen budgetgaranties meer zijn voor jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- huisartsen meer naar CJG verwijzen ipv direct naar dure zorg (Zorgdomein applicatie) en afspraken over dalende kosten met B-aanbieders gemaakt zijn;

Uiteindelijk moet door fors op preventie in te zetten, meer zelf in het CJG te kunnen oppakken, kritisch te zijn welke aanbieders goede prijs/prestaties leveren, ook een reductie in de uitgaven gerealiseerd worden.

Autonome/ wettelijke ontwikkelingen

c. Reisdocumenten

In het verleden zijn door wetswijzigingen piekmomenten ontstaan in het aantal af te geven reisdocumenten en rijbewijzen. Met de raming van de extra piek-opbrengsten als gevolg van deze incidentele toename is abusievelijk geen rekening gehouden met de hogere afhandelingskosten, meerwerk en inzet. Deze verhoging is niet structureel.

Na 2018 geven we als gevolg van doorwerkende gevolgen van eerdere wetswijzigingen minder documenten af. Bovendien zijn er veel ontwikkelingen op het gebied van de dienstverlening waar we rekening mee moeten houden. Bijvoorbeeld pilots betreffende het plaatsafhankelijk aanvragen van reisdocumenten en rijbewijzen. In afwachting van de mogelijke gevolgen voor de formatie spelen we daarop in door een vacature die is vrijgekomen niet meer vast in te vullen.

d. Omgevingswet

Omgevingswet is van kracht. De implementatie is als nieuwe ambitie [nr. 3] in deel 1 van bijlage A opgenomen.

e. Onderzoek harmonisatie voorschoolse voorzieningen

Door het Rijk wordt een aantal maatregelen doorgevoerd welke moeten leiden tot harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzalen en kinderopvang) met als doel de samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen en onderwijs te bevorderen. Deze maatregelen zijn nader uitgewerkt in het kabinetsplan "Een betere basis voor peuters".

Wanneer deze wet wordt aangenomen, moeten vanaf 1 januari 2018 peuterspeelzalen voldoen aan de eisen die de wet Kinderopvang stelt. De overheid wil kinderdagverblijven en peuterspeelzalen meer op één lijn brengen (harmoniseren). Vanaf het moment van harmonisatie voldoet een peuterspeelzaal aan de kwaliteitseisen van de Wet Kinderopvang en daarmee geldt dezelfde financieringsstructuur voor beide typen voorzieningen.

De voorbereidingen voor de harmonisatie zijn in Valkenswaard in 2016 gestart. Stichting Peuterdorp, de aanbieder van peuterspeelzaalwerk in Valkenswaard, heeft in 2016 een eenmalige subsidie gekregen om onderzoek te laten doen naar de wijze waarop harmonisatie en integratie van peuterwerk en kinderopvang vorm kan krijgen.

Buitenhek Consultancy heeft na onderzoek geadviseerd om in 2016-2017 eerst met de huidige aanbieder van peuterwerk de harmonisatie van ouderbijdragen alsmede het aanboren van financiering via de Wkkip (Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen) voor werkende ouders en de ombouw naar peuteropvang te regelen. Het college heeft in november 2016 gekozen voor het volgen van het advies van Buitenhek Consultancy.

Dit betekent dus dat de harmonisatie in gang is gezet en dat het huidige peuterwerk in 2016/2017 wordt omgevormd tot peuteropvang. Dit betekent dat de huidige aanbodfinanciering in de loop van 2017 door de gemeente wordt omgevormd tot vraagfinanciering. Door deze omvorming wordt op termijn een deel van de uitvoering van peuteropvang gefinancierd via Rijksmiddelen (kinderopvangtoeslag) in plaats van gemeentelijke middelen en de middelen uit de specifieke

uitkering Onderwijsachterstandenbeleid. Uiteindelijk zou dit een besparing van ruim € 100.000,- op jaarbasis kunnen betekenen.

In dit scenario blijven peuterspeelzaalwerk (vanaf 2018: peuteropvang) en kinderopvang twee aparte voorzieningen.

De voordelen:

- Snel en relatief eenvoudig te realiseren binnen de bestaande structuur en regelingen
- Ouders merken er relatief weinig van
- Peuteropvang blijft een gemeentelijke voorziening, waardoor grote mate van sturing mogelijk is

De nadelen:

- Het veld is nauwelijks in ontwikkeling en er wordt niet nagegaan of alle mogelijkheden tot verbetering en vernieuwing worden benut.
- Er is geen sprake van het vergroten van de keuzevrijheid ouders om een passende voorschoolse voorziening te kiezen door verbreding van het aanbod
- Peuteropvang blijft een gemeentelijke voorziening, maar daarmee ook een grote financiële post, in tegenstelling tot de commerciële dagopvang die minder afhankelijk zijn van gemeentelijke gelden.

In het onderzoek van Buitenhek wordt de suggestie gedaan om op een later moment (2018) te onderzoeken of peuteropvang (ook) ondergebracht kan worden bij andere aanbieders van commerciële dagopvang. Dit kan verschillende vormen aannemen, van het 'in de markt zetten' van peuterwerk zodat dit door meerdere aanbieders aangeboden kan worden, tot fusie of overname van de huidige peuteropvanglocaties door commerciële partijen. De raad zal hierover een besluit moeten nemen.

Om de raad goed te kunnen informeren over bovenstaande scenario's wordt gevraagd om nader onderzoek en advies over de inrichting en financiering van de voorschoolse voorzieningen in onze gemeente vanaf 2018. Houden we het bij de huidige situatie, of gaan we verder 'doorharmoniseren' en wat zijn de kosten en baten van elk scenario?

Om dit onderzoek te kunnen laten uitvoeren is ongeveer € 15.000,- nodig.

Zoals hierboven beschreven besparen we vanaf 2018 waarschijnlijk op het reguliere peuterspeelzaalwerk doordat een deel van de peuterplaatsen bekostigd gaat worden door de kinderopvangtoeslag in plaats van door de gemeente. Hoewel er nog geen duidelijkheid is over de exacte hoogte van dit restant, kan wellicht een deel gebruikt worden om onderzoek te financieren.

Omgevingswet is van kracht. De implementatie is als nieuwe ambitie [nr. 3] in deel 1 van bijlage A opgenomen.

f. VVE coördinatie

Met de invoering van de wet OKE (ontwikkelkansen door kwaliteit en educatie) in 2010 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor een VVE-aanbod (voor- en vroegschoolse educatie) van hoge kwaliteit. Om te zorgen dat een kind met een risico op een taalachterstand het aanbod krijgt dat het nodig heeft, moet een aantal stappen worden doorlopen. Gemeenten zijn

verantwoordelijk geworden voor het gehele proces van het definiëren van de doelgroep tot het maken van afspraken over de resultaten met de vroegschoolse educatie. Begin 2017 is onderzoek gedaan naar de stand van zaken rondom VVE in Valkenswaard. Ten tijde van het schrijven van dit stuk is dit onderzoek nog niet geheel afgerond, wel ligt er een concept-rapport. Een van de aanbevelingen die voortkomt uit het onderzoek is het meer en beter inzetten op coördinatie van de VVE-activiteiten in Valkenswaard.

De opdracht van coördinatie is tweeledig, zowel beleidsmatig - als kindgericht coördinatie.

- *beleidsmatige coördinatie :*

Om het VVE beleid krachtig, eenduidig en helder uit te kunnen voeren wordt de VVE coördinatie belegd bij een onafhankelijke persoon, die niet verbonden is aan een VVE uitvoerende organisatie. De coördinator fungeert als kartrekker en is, in afstemming met de gemeente, mede verantwoordelijke voor het initiëren van VVE beleid en het voorbereiden en uitvoeren van VVE netwerkbijeenkomsten. De coördinator formuleert heldere doelen en bespreekt met de gemeente en het werkveld hoe die te realiseren. De lijnen zijn kort. Deze rol vraagt een beleidsmatige en procesmatige aanpak. De gemeente kan deze opdracht eventueel zelf vervullen.

- *Kindgerichte coördinatie:*

In deze rol leidt de coördinator op basis van observatie, kindbesprekingen en data uit het ontwikkelingsvolgsysteem toe naar het consultatiebureau, waar de definitieve indicatie plaatsvindt. De VVE kinderen worden bij alle VVE aanbieders gevolgd en samen met de aanbieder worden de actieplannen en handelingsplannen voor VVE kinderen opgesteld. Samen met de aanbieder wordt gezorgd voor de warme overdracht van VVE kinderen naar de basisscholen. en neemt de coördinator met de aanbieder deel aan multidisciplinaire casus overleggen. De coördinatie rol kan door een of twee personen worden uitgevoerd, waarbij het wenselijk is om bijbehorende competenties te benoemen.

Voor wat betreft het beleidsmatige gedeelte, kan dit belegd worden bij de beleidsmedewerker onderwijs. Voor wat betreft het kindgerichte gedeelte zijn er diverse opties:

- 1) de taak beleggen bij de aanbieders van peuterspeelzaalwerk/kinderopvang;
- 2) de taak beleggen bij Zuidzorg;
- 3) de taak beleggen bij de gemeente/CJG

Vooralsnog hebben optie 2 en 3 de voorkeur. Gezien onze gemeentelijke verantwoordelijkheid, staan wij als gemeente ook aan de lat voor de financiering van deze coördinatie (ongeacht optie 2 of 3) Ingeschat wordt dat dit op jaarbasis € 25.000 kost. Na 1 jaar wordt de coördinatiefunctie geëvalueerd.

VVE coördinatie mag betaald worden uit de geormerkte rijksmiddelen in het kader van Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB). In de loop van 2017 wordt er vanuit het ministerie meer duidelijkheid gegeven over de wijzigingen in de regelingen rondom OAB en de daarmee gepaard gaande financiële veranderingen. De gemeente Valkenswaard ontvangt momenteel ruim € 28.000 OAB budget per jaar. Dit budget gaat jaarlijks (meer dan) op aan VVE-plekken en is dus niet voldoende om ook nog coördinatie uit te bekostigen. Over de hoogte van het budget in 2018 is nog niets bekend, zekerheid daarover is pas in de tweede helft van dit jaar te verwachten.

g. Voorziening Hypotheek Nederlandse Gemeenten

De winstuitkering HNG is in het verleden in een bestemmingsreserve gedoteerd. Overeenkomstig de nota Reserves en Voorzieningen wordt jaarlijks € 270.000 aan de reserve onttrokken om de (meerjaren) begroting sluitend te houden.

Het saldo van de reserve is toereikend om t/m 2020 jaarlijks € 270.000 te onttrekken. Vanaf 2021 dient het jaarlijks tekort binnen de exploitatie (financiële bandbreedte) te worden opgevangen.

h. Indexering verbonden partijen

➤ **A2 samenwerking**

De begroting 2018 is gebaseerd op de notitie kaders 2018. De hierin vastgestelde uitgangspunten zijn conform verwerkt in de begroting 2018. Daarnaast is voor zover mogelijk rekening gehouden met de zienswijzen die de gemeenten hebben ingediend op de begroting 2017.

De bijdragen van de deelnemende gemeenten neemt vanaf 2017 in een periode van 6 jaar af met € 1,1 mln. De taakstelling van € 1,1 mln. is uitgedrukt in prijzen van 2017. In de begroting 2018 is de taakstelling van € 1,1 mln. zichtbaar gehouden voor inzichtelijkheid naar de raden. Daar staat tegenover dat indexering van de lasten een negatieve invloed heeft op de efficiencywinst. Door indexering gaan de lasten omhoog, met als gevolg dat de bijdragen van de gemeenten stijgen, omdat zij al dan niet indexeren in hun eigen begroting. Deze indexering in de eigen begroting verschilt overigens per gemeente.

Bij de P&C-documenten zal de taakstelling steeds onderdeel zijn van de rapportage.

In de notitie kaders 2018 zijn afspraken gemaakt over de te hanteren indexeringen voor loonkosten en overige kosten. Dat betekent dat de loonkosten ten opzichte van 2017 met 2,2% toenemen en dat de overige kosten met 1,1% toenemen. Er was in de meerjarenraming rekening gehouden met een toename van 1,1% voor beide soorten kosten. De extra toename van 1,1% op de loonkosten betekent ten opzichte van de jaarschijf 2018 uit de begroting 2017 een stijging van € 121.000.

Omdat de notitie kaders 2018 de eerste in deze vorm is en in het voortraject onvoldoende tijd beschikbaar was, wordt deze gelijktijdig met de begroting 2018 aan het bestuur aangeboden. Met ingang van het volgende jaar zal dit voorafgaand aan het samenstellen van de begroting geschieden en kan het bestuur de kaders vaststellen waarop de begroting gebaseerd gaat worden.

De toename van de kosten leidt tot een hogere bijdrage van de deelnemende gemeenten. Deze toename van de lasten wordt conform de vastgestelde verdeelsleutels toegerekend aan de bijdragen van de gemeenten. Deze is als volgt:

Bijdrage Valkenswaard	2018	2019	2020	2021	2022
Vastgestelde bijdrage	7.342	7.187	7.016	6.880	6.748
Hogere bijdrage door toename €121.000	58	56	55	54	53
Nieuwe bijdrage	7.400	7.243	7.071	6.934	6.801

➤ **ODZOB**

De ontwerpbegroting 2018 biedt het financiële kader voor de uitvoering van de taken op het gebied van milieu en van de Wabo en daaraan gerelateerde beleidsvelden. Het gaat hier om basistaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu), verzoektaken (zoals adviezen en milieuonderzoeken), collectieve taken (zoals piket, ketenhandhaving, Samen Sterker in Brabant). Deze taken worden nog nader uitgewerkt in het werkprogramma 2018.

Ten opzichte van vorig jaar is de begrote bijdrage van Valkenswaard in de begroting van de ODZOB met € 12.945 toegenomen.

De toename wordt deels veroorzaakt door:

- Een algemene tariefstijging van 2,4% als gevolg loonstijgingen (ca. € 2.900);
- Een verhoging van het werkprogramma op verzoek van de gemeente (ca. € 2.350);
- In de collectieve taken is het project Samen Sterk in Brabant (SSiB) toegevoegd (ca. € 7.700).

Het SSiB is er op gericht het naleefgedrag en de afgesproken doelen in het buitengebied van Brabant te behalen. In 2017 zat het SSiB in opdrachten aan de deelnemers buiten het werkprogramma.

➤ **MRE**

De bijdrage van de gemeente Valkenswaard aan de MRE is vanwege twee redenen in 2018 hoger dan in 2017:

- Bij het samenstellen van de concept-programmabegroting 2018 is een indexering van 1,34% toegepast, zoals besloten door het Algemeen Bestuur van het MRE d.d. 14 december 2016 en conform de afspraken die zijn gemaakt tussen de 4 GR'en. Door de indexering wordt de inwonerbijdrage licht verhoogd;
- De bijdrage aan de MRE van de gemeente Valkenswaard wordt in 2018 niet alleen verhoogd i.v.m. de indexering, ook het toegenomen aantal inwoners van Valkenswaard (peildatum 1 januari 2017) zorgt voor een hogere bijdrage.

De bijdrage van de gemeente Valkenswaard aan de MRE voor 2016 is geraamd op € 410.286. In onze begroting is een bijdragen aan de MRE voorzien van € 398.367.

➤ **GGD**

De begroting bestaat uit 2 programma's, te weten 'Publieke gezondheid' en 'Ambulancezorg'. Ieder met een eigen exploitatie van € 18.000.000 respectievelijk € 20.350.000.

De GGD heeft de begroting opgebouwd op basis van zeven pijlers, te weten:

- Monitoren, signaleren en adviseren
- Uitvoerende taken gezondheidsbescherming
- Publieke gezondheid bij rampen en crises
- Toezicht houder
- Jeugdgezondheidszorg 4 – 18 jaar
- Ambulancezorg
- Aanvullende taken publieke gezondheid

Met een aantal ontwikkelingen zijn is al rekening gehouden. Namelijk:

- Afspraak tussen de 4 GR'en en gemeenten over standaardisering van de wijze van indexering
- Uitbreiding budget van zorgverzekeraars voor ambulancezorg
- De decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma en problematiek m.b.t. werkdruk en takenpakket JGZ zullen financiële consequenties hebben. De mate waarin is nog niet duidelijk. De GGD onderzoekt dit en legt het in een afzonderlijk dossier voor.

Vooralsnog past de bijdrage van de gemeente Valkenswaard aan de GGD Brabant Zuidoost binnen de begroting.

➤ **Veiligheidsregio**

In de begroting is de gemeentelijke bijdrage voor 2018 met 1,18% geïndexeerd. De omvang van de voorgestelde indexering is berekend conform het daarvoor vastgestelde beleid en zoals afgestemd met de overige drie GR-en. De vier GR-en gebruiken daarmee dezelfde methode om de indexering te berekenen. Doordat de verhouding tussen loonkosten en overige kosten per organisatie verschilt, is de exacte omvang van indexering per organisatie anders. De bijdrage voor de gemeente Valkenswaard zoals die is berekend in de ontwerpbegroting 2018 neemt met € 36.472 toe. Deze toename bestaat deels uit indexering (€ 16.500) en bijdrage bevolkingszorg, Oranje Kolom en Gemeentelijke rampenbestrijding (€ 10.000). In de meerjarenbegroting 2017-2020 is de Bevolkingszorg e.d. voor 2018 e.v. als PM post opgenomen, waardoor € 10.000 te weinig is geraamd.

i. Loonontwikkeling- cao/ hogere pensioenpremies

De waardering van de gemeentelijke werkgever voor de inzet en kunde van medewerkers moet ook tot uiting komen in goede arbeidsvoorwaardenafspraken: afspraken over loon nu (salaris) en loon later (pensioen).

Vorig jaar hebben de VNG en de vakbonden gekozen voor een verlaging van de pensioenpremies en een forse verhoging van de salarissen met 3%. Dit jaar is er juist een forse verhoging van de pensioenpremies. De VNG erkent dat deze verhoging nodig is om de pensioenregeling te borgen, maar stelt vast dat hiermee de arbeidsvoorwaardenruimte volledig is benut. Als er ruimte is voor een nieuwe salarisafpraak in 2017, dan is die zeer bescheiden. De pensioenpremieontwikkeling voor 2018 is nog niet vastgesteld maar zeker is dat die ook zal drukken op de loonruimte voor 2018, maar waarschijnlijk in mindere mate dan in 2017. De pensioenpremiestijging zoals het ABP die nu voorziet, zou leiden tot een stijging van de pensioenpremielasten voor de werkgever met 1% van de loonsom.

Ingeval van het ontbreken van een Cao hanteert Valkenswaard loonindex voor overheidspersoneel. Dat betekent dat de loonkosten ten opzichte van 2017 met 2,2% toenemen. Dat is inclusief de verwachte stijging van de pensioenpremielasten van 1,0%. De stijging van de totale loonsom bedraagt € 222.303, zijnde 2,2% van € 10.104.699 (excl. A2).

j. Investerings- en financieringsprogramma [opgave bij begroting]

k. Indexatie woonlasten [opgave bij begroting]

l. Effecten meicirculaire [opgave bij begroting]

Bijlage 2a – Financiële effecten aangenomen raadsvoorstellen

	bedragen x € 1.000				
	Invest.	2018	2019	2020	2021
Financiële bandbreedte Begroting 2017-2020, raadsbehandeling 3 november 2016		570	20	430	430
Financiële uitwerking amendementen, raadsbehandeling 3 november		10	10	10	10
Raadsbesluit 2e Berap 2016/ effect reeds verwerkt in bandbreedte					
RIB - Septemercirculaire [54466/ 54467]		587	757	737	737
RIB - Decemercirculaire [209597/ 209601]		7	7	5	5
Raadsbesluiten [uitgeklapt]					
☐ BC Sport - renovatieplan zwembad "de Wedert" [47838/47895]			-111	-111	-111
☐ Pijsstijging premies collectieve ziektekostenverzekering [131806/131807]					
☐ Compensatie pijsstijging premies coll.ziekteknverz. [131806/ 131811]		-43	-43	-43	-43
☐ Lagere kapitaallasten MC - deelproj. Corridor en Richtepad [126237/126244]		23	23		
☐ Lagere kapitaallasten krediet parkeerterrein [113413/126224]		14			
☐ Subsidieverordening beschermde gem.monumenten V'waard (113485/123975)		-23	-23	-23	-23
☐ Effect privatisering tennis Den Dries [100894/ 227698]		-4	-4	-4	-4
☐ Effect privatisering tennis Dommelen [18066/ 18067]		-33	-33	-33	-33
Aanvullende raadsbesluiten		-66	-191	-214	-214
Financiële bandbreedte Begroting 2017-2020, t/m raadsvergadering april 2017		1.108	603	968	968
On-omkeerbare collegebesluiten					
☐ Verkoop erfpacht C.Ruys d.Beerenbrouckstraat 39 [127682/ 127691]		-28	-28	-28	-28
Totaal van On-omkeerbare collegevoorstellen en voorgenomen raadsbesluiten		-28	-28	-28	-28
Actuele financiële bandbreedte		1.080	575	940	940

Bijlage 2b – Inventarisatie gewenste en overige ontwikkelingen

Inventarisatie nieuwe ambities		2018	2019	2020	2021
	Invest.	exploitatie- en kapitaallasten			
DEEL - 1 [Nieuwe ambities mét aanwezige dekking]					
C. Nieuwe ontwikkelingen mét aanwezige dekking					
1	Gebiedsimpuls deelgebied Keersop	225	16	16	15
	□ Cofinanciering en inkomsten uit herbestemming/ herbegrenzing natuurnetwerk	-225	-16	-16	-15
2	Masterplan Centrum	3.700			
	□ Dekking uit te behalen subsidies	-3.700			
3	Implementatie Omgevingswet	-690	-180	-200	-155
	□ dekking tlv Algemene Reserve	690	180	200	155
4	Bouwleges - herzien stelsel tarifiering		-100	-100	-100
	□ Dekking binnen tarieven		100	100	100
Totaal van C. Nieuwe ontwikkelingen mét aanwezige dekking					
DEEL - 2 [Nieuwe ambities ten laste van bandbreedte]					
D. Uitstaande raadsvoorstellen					
5	Juridische capaciteit [222230/ 222232]		-68		
6	■ Totaal Programma De Groote Heide [230030/ 230058]	990	-246	-213	-212
7	Projectsubsidie VW Marketing		-90	-90	-90
Totaal van D. Uitstaande raadsvoorstellen		990	-404	-303	-302
E. Uitvoering collegeprogramma & F. Ambities Toekomstvisie					
8	Integraal huisvestingsplan (aandachtspunt NK2019)	pm			
9	MIP buitensportvoorzieningen [130771/ 230486]	150	-19	-43	-84
10	Nieuw beleidsplan bos- en natuurterreinen		-25		
11	Programma Bereikbaar Valkenswaard	366	pm	-20	-20
12	Schaapsloop		-50		
13	Verlichting Markt	150	-10	-10	-10
14	Verzelfstanding volkstuincomplexen		-15	-5	
15	Ontwikk. groene wig Le Sage t.Broekstraat i.c.m. volkstuinver.	60	-15	-15	-15
16	Wandelweek (€25k) + evenementen (€30k)		-55	-55	-55
Totaal van E. Uitvoering collegeprogramma & F. Ambities Toekomstvisie		726	-189	-148	-184
G. Overige nieuwe ontwikkelingen					
17	Toezicht WMO en Jeugd		-50	-50	-50
18	Uitbreiding formatie hulpverlening partners (subs. CJG + ST)		-321	-321	-321
19	Beschut werken		-80	-100	-140
20	Ondermijning		-10	-10	
21	Subsidieplafond/ aframen restant te effecturen taakstelling		-69	-74	-77
22	Bezorgen reisdocumenten		-14	-7	-7
23	Raadsverkiezingen 2018		-30		
24	Motie inzake leges bestemmingsplannen (reductie of vrijstelling)*		PM	PM	PM
Totaal van G. Overige nieuwe ontwikkelingen			-574	-562	-595
Optelling DEEL 1 + DEEL 2 van ambities en wensen		1.716	-1.167	-1.012	-1.056
				-1.122	

* Het college is op dit moment bezig met de motie inzake reductie/ vrijstelling leges bestemmingsplannen uit te werken. De raad geïnformeerd bij de begroting 2018-2021.

Toelichtingen – gewenste en overige ontwikkelingen

1. Gebiedsimpuls deelgebied Keersop

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investing	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	gebiedsimpuls deelgebied Keersop (cofinanciering)	€	113
		inkomsten uit herbestemming / herbegrenzing natuurnetwerk (GOB-subsidie)		113
	2	<i>Investing</i>	€	

De gebiedsimpuls deelgebied Keersop is opgenomen in de Gebiedsimpuls en in het Landschapsontwikkelingsplan. In het gebied tussen de bebouwde kom van Dommelen en het riviertje de Keersop wil de gemeente samen met externe partijen (Provincie, waterschap, staatsbosbeheer) conform het Landschapsontwikkelingsplan de landschappelijke kwaliteit verbeteren en de recreatieve mogelijkheden voor de inwoners van Dommelen vergroten. Het volgende willen we uitvoeren:

- Aanbrengen landschapselementen, beplanting
- Ruimte creëren in het beekdal
- Recreatie padenstructuur, 2 voetgangersbruggen, voorzieningen
- Planvorming, vergunningen, grondzaken, etc.

De totale kosten voor deze werkzaamheden worden geraamd op € 225.000.

Uit de raming blijkt het te gaan om een bedrag van € 225.000, waarvan de helft (nadat hiervoor een subsidiebeschikking is verstrekt) in aanmerking komt voor subsidie. Dit betekent dat de gemeente Valkenswaard uit moet gaan van een cofinanciering van € 112.500. De Provincie heeft verzocht deze cofinanciering te verankeren in de begroting, zodat voorafgaande aan de subsidieverstrekking de cofinanciering aantoonbaar is geregeld. Daarmee is er een noodzaak om deze kosten op te voeren bij de Nota Kaders.

Tegenover de cofinanciering vanuit de gemeente staan inkomsten uit grondverkoop of herwaardering van gronden in het kader van de Gebiedsimpuls onder regie van de Provincie. Met de provincie en Staatsbosbeheer zijn de mogelijkheden besproken om de gemeentelijke gronden in de landschapszone Keersopdal (bij Dommelen) de status van Natuur Netwerk Brabant (NNB) te verlenen door de toepassing van een herbegrenzing, zodat het voor de gemeente mogelijk wordt om een beroep te doen op de GOB-subsidies in het kader van de NNB-ontwikkeling. De gemeente heeft voor de betreffende gronden (ca. 8 ha) al een plan klaar liggen om ze een hogere landschappelijke waarde te geven. De inkomsten die de gemeente hierdoor kan ontvangen – naar verwachting bijna een half miljoen euro – kan Valkenswaard inzetten voor de cofinanciering van de gemeentelijke maatregelen in het kader van de Gebiedsimpuls (Integraal Gebiedsplan).

Wij zijn dan ook voornemens een voorstel uit te werken om tot een herbegrenzing te komen en dit voorstel op korte termijn voor te leggen aan het regionale Bestuurlijk Overleg voor de Grenscorridor N69 en na goedkeuring voor besluitvorming voor te leggen aan GS. De gemeente krijgt in dat geval de mogelijkheid om voor de omzetting van de betreffende kavels een subsidieaanvraag in te dienen bij het GOB. De feitelijke omzetting vindt plaats in samenhang met de aanleg van de Westparallel. Indien het voor de gemeente bij nader inzien niet mogelijk is om de natuurontwikkeling te realiseren, dan is er ook een weg terug mogelijk. Uiteraard moet dan wel de verkregen subsidie worden terug betaald.

2. Masterplan Centrum

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Structureel effect per jaar</i>	€	0
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	

De toekomstvisie 2030 geeft aan dat we een aantrekkelijke gemeente willen zijn voor zowel bewoners als bezoekers. Het centrum speelt hierin een belangrijke rol. Het Masterplan Centrum geeft een visie op de ontwikkeling tot een aantrekkelijk en levendig centrum.

In januari 2017 heeft de gemeenteraad het Voorlopig Ontwerp voor het centrum vastgesteld. Dit is een richtinggevend kader voor de toekomstige inrichting van de openbare ruimte van het centrum. Een aantrekkelijke openbare ruimte is de basis voor een goed functionerend en sfeervol centrum. Het streven is om het centrum tot één geheel te ontwikkelen. Het gebied van het centrum uit het Masterplan bestaat uit het hart van het centrum met daaromheen de parkeerplaatsen en de aanloopstraten met entrees tot het centrum.

Masterplan Centrum: projecten hart van het centrum

Voor de herinrichting van het hart van het centrum is in de begroting 2015 een krediet van € 3,5 miljoen beschikbaar gesteld voor zes deelprojecten. Op basis van het voorlopig ontwerp zijn de uitvoeringskosten geraamd op € 4,2 miljoen, een verschil van € 700.000. De raad heeft besloten om vast te houden aan realisering van het ambitieniveau uit het Masterplan Centrum voor deze zes deelprojecten. Aan het college is opgedragen te onderzoeken om het krediet aan te vullen. Hiervoor zijn een drietal mogelijkheden benoemd:

- opname van de deelprojecten in het uitvoeringsprogramma 2018-2022 van het nieuw verbreed Gemeentelijk Rioolbeleidsplan;
- toedeling van financiële bijdrage van provincie voor overdracht oude N69 aan projecten Masterplan Centrum;
- aanbestedingsvoordeel door vier deelprojecten (Corridor, Richterpad, Carillonplein en Kerverijplein) van 2017 als één geheel aan te besteden.

In 2017 worden de mogelijkheden van aanvulling onderzocht en in 2018 wordt een voorstel voorgelegd aan de gemeenteraad. In afwachting van de uitkomst van het onderzoek naar extra middelen wordt er vooralsnog geen extra kredietaanvraag opgevoerd in de kadernota 2018-2021 voor de zes deelprojecten. De mogelijkheid is aanwezig dat er niet voldoende extra middelen tot de benodigde € 700.000 gegeneerd kunnen worden. Dan zal er alsnog in aan de raad voorgesteld worden (kadernota 2019-2022) om het resterend tekort aan te vullen vanuit de algemene middelen.

Masterplan Centrum: projecten aanloopstraten en entrees.

De aanloopstraten en entrees aan de zuid, noord en oostzijde behoren ook tot de opgave uit het Masterplan. De totale investering hiervoor is geraamd op € 3 miljoen. Het betreft aan de zuidzijde de herinrichting van de Luikerweg (N69) vanaf de Kerkweg tot aan het kruispunt, de reconstructie van het kruispunt Luikerweg-Dommelseweg (nulplus-maatregel) en opwaardering van Florapark. Aan de noordzijde de herinrichting van het gedeelte Eindhovenseweg (N69) tussen Corridor en Valkenierstraat en aan de oostzijde betreft het de herinrichting van het voetgangersgebied van de Leenderweg. Financiering en realisatie is pas aan de orde nadat de Westparallel in gebruik is genomen en N69 is overgedragen. Vooralsnog wordt voor de realisatie uitgegaan van 2020.

Over de realisatie en investering van deze drie entrees heeft de raad nog geen definitief besluit genomen. Wel heeft het college de opdracht om hiervoor de mogelijkheden van het genereren van de benodigde

middelen te onderzoeken en in 2018 (kadernota 2019-2022) aan de gemeenteraad een voorstel hierover voor te leggen.

Overzicht investeringen aanloopstraten en entrees

Project	Investering
Entree Zuidzijde	€ 640.000*
Entree Noordzijde	€ 1.740.000
Entree Oostzijde	€ 625.000

* exclusief investering € 715.000 nulplusmaatregel reconstructie kruispunt Luikerweg-Dommelseweg. Dit is opgenomen in programma Bereikbaar Valkenswaard.

3. Implementatie Omgevingswet

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	€	690
		<i>Dekking ten laste van Algemene Reserve</i>		-690
	2	<i>ICT, Organisatie</i>	€	

De invoering van de Omgevingswet bereiden we zorgvuldig voor. We werken ons instrumentarium (Omgevingsvisie en Omgevingsplan) uit naar de ambities die bij ons passen en werken toe naar een digitaal stelsel, dat deze plannen helder en transparant zichtbaar maakt.. Daarbij kijken we naar de mogelijkheden die we samen met Heeze-Leende, Cranendonck en de A2gemeente hebben en behouden we onze eigen waarden waar dat kan.

Voor iedereen zal de Omgevingswet iets gaan betekenen. Voor onze inwoners, voor de ambtelijke organisatie en het bestuur. Om hen goed voor te bereiden investeren we in communicatie en opleiding. Samen gaan we aan de slag om deze veranderopgave vorm te geven. Met onze inwoners zorgen we dat de implementatie van de Omgevingswet bijdraagt aan de Toekomstvisie die we samen hebben opgesteld.

4. Bouwleges – herzien stelsel tarifiering

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>inkomsten bouwleges</i>	€	400
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	

De bouwleges blijven al enkele jaren achter bij de verwachtingen. Enerzijds betekent het achterblijven van de leges voor het woningbouwprogramma een stimulans, anderzijds een financieel gat tussen de begrote en de werkelijke inkomsten voor de gemeente. We constateren dat we nu twee jaar op rij ca. € 100.000 onder de begroting van € 500.000 blijven.

Analyse:

In eerste instantie lijkt er een discrepantie te zitten in de cijfers. Enerzijds wordt er meer gebouwd en anderzijds blijven de leges op ongeveer hetzelfde niveau. Uitgangspunt bij het opstellen van de verordening leges is dat we (ongeveer) kostendekkend moeten werken. Door de raad is destijds vastgesteld dat we in de systematiek de kleinere aanvragen minder zwaar zouden belasten. (bv dakkapellen). Dit om de bouwleges niet disproportioneel te laten zijn met de bouwkosten.

Daarnaast is geopteerd voor het berekenen van leges bij grotere bouwwerken/projecten volgens type bouwwerk. Bijvoorbeeld een appartementencomplex met drie typen woningen levert drie keer een berekening op. Gedachte hierachter was om met name de woningbouw een extra stimulans te geven, binnen de kaders van de kostendekkendheid. Dit lijkt gelukt, de woningbouw is door de aantrekkende markt uit de dip en mogelijk heeft de aangepaste berekening van de leges daar aan bijgedragen.

Dit roept de volgende vragen op:

- Wat is de huidige kostendekkendheid? Is dit acceptabel?
- Waar zitten eventuele afwijkingen ?
- En als er afwijkingen zijn, zit dit in de ca 80% 'kleinere' vergunningen of in de 20% grote/uitgebreidere vergunningen (projecten, appt etc)

De aan de bouwleges toe te rekenen fte en kosten, ofwel de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de vergunning te kunnen verlenen, waren:

Klant Contactcentrum Omgeving leges	fte	bedrag	
adm. med. verg/toez. & handhaving	1,20	€ 57.504	(helpt van de formatie)
medew. toezicht en handhaving	0,94	€ 61.374	(ca 1/3 formatie)
Medewerker omgevingsloket	0,80	€ 40.000	(80% formatie)
senior medewerker vergunningen	0,30	€ 20.000	
medewerker vergunningen	2,70	€ 165.000	
welstand		€ 19.000	
brw		€ 9.000	
bodem		€ 5.000	
totale doorberekende kosten:	5,94	€ 376.878	
Overheadkosten € 31.500,- per 1 fte		€ 187.110	
Totale kosten	5,94	€ 563.988	
		In ↓	kostendekkendheid ↓
	2015	400000	106%
	2016	375000	101%

De raming in de begroting is € 500.000,- aan leges op jaarbasis. De werkelijke kosten liggen daar boven: € 563.988,- op jaarbasis. De werkelijke inkomsten aan leges zijn fors lager: € 400.000,- in 2015 en € 375.000,- in 2016.

Dit betekent dat het bedrag in de begroting reëel is, zelfs wat lager dan de totale kosten. Om de werkelijke inkomsten naar het niveau van de begroting te brengen is aanpassing van de leges noodzakelijk. Van belang is dan om inzicht te hebben in de inkomsten.

2015			Totaal 264 vergunningen	% in aantal	% in geld
Inkomsten	€ 400.000	Klein < € 4500	234	89%	21%
		Groot > € 4500	30	11%	79%
2016			Totaal 269 vergunningen		
	€ 375.000	Klein < € 4500	244	91%	24%
		Groot > € 4500	25	9%	76%

De kleine vergunningen (ca. 90% in aantal) genereren amper een kwart van de totale inkomsten aan leges. De grotere vergunningen (ca. 10% in aantal) genereren ca. ¾ van de totale inkomsten aan leges.

Om de leges in lijn te brengen met de begroting, oftewel een financieel gat te dichten van ca. € 100.000,-, zouden:

- hetzij de leges voor kleine vergunningen moeten worden verdubbeld: gelet op de bestuurlijke keuze om de opslag voor kleine verbouwingen relatief gezien beperkt te houden, lijkt dit geen haalbare optie.
- hetzij de leges voor de grotere vergunningen met ca. 35% moeten stijgen: dit kan door de aftopping bij grotere projecten op een wat hoger niveau te leggen.

Natuurlijk is ook een combinatie van beiden mogelijk.

Ontwikkelingen:

- Kwaliteitscriteria VTH
- Omgevingswet

De impact van de ontwikkelingen, met name van de omgevingswet, wordt momenteel onderzocht. Mógelijk gaat dit impact hebben op zowel de manier van organiseren (deels naar de markt) als op het personeelsbestand. Een en ander wordt later dit jaar duidelijk wanneer de projectleider Omgevingswet haar bevindingen en aanbevelingen presenteert.

De vraag is of het daarom nu nodig is om onze systematiek en manier van leges berekenen aan te passen.

Opties:

- We handhaven de huidige systematiek en kiezen ervoor om in de nota kaders een aframing op te nemen (aframen naar een reëlere € 400.000 op basis van huidige inkomsten. Dit gaat dan voorbij aan de mogelijkheid om leges kostendekkend in rekening te brengen.
- Ophogen van de leges voor (80%) kleine aanvragen. Dit zet relatief weinig zoden aan de dijk, zie tabel hierboven.
- Ophogen van de leges voor (20%) grotere aanvragen. Deze optie lijkt het meest realistisch en reel.

Toelichtingen op nieuwe ambities - tlv bandbreedte

5. Juridische capaciteit [222230/222232]

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Extra juridische capaciteit 2018</i>	€	68
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	
<p>Het aantal door de afdeling KCO op te stellen verweerschriften is dusdanig toegenomen dat de workload, en als gevolg daarvan de werkdruk, van de senior plantoetser te hoog is. Daarnaast is er bij de juridisch medewerker sprake van een toename van ad hoc werkzaamheden als gevolg van inkomende handhavingsverzoeken, behandeling van voorlopige voorzieningen en doorlopen van bezwaar- en beroepsprocedures. Gevolg hiervan is dat regulier werk vaak te lang blijft liggen. Dit kan negatieve consequenties hebben voor onze in- en externe klanten.</p> <p>A2 achtergrond</p> <p>In 2012 is besloten om Juridische zaken van de A2 gemeenten in de GRSA2 onder te brengen. (businessplan JUZA vastgesteld college VW 28-05-2013) Voor het onderdeel bezwaar en beroep werd een gezamenlijke bezwarencommissie ingericht. De verweerschriften bleven achter bij de vak afdelingen van de desbetreffende gemeenten. De bezwaarschriften werden onderdeel van Juridische zaken GRSA2.</p> <p>Voor het verwerken van de in totaal van alle gemeenten 283 bezwaarschriften per jaar (Valkenswaard 125 per jaar) werd 4 fte berekend. Omgerekend komt dat neer op ca. 18,5 uur per casus. In het businessplan JUZA werd uitgegaan van een dalende trend in het aantal bezwaarschriften voor de komende 4 jaar (jaar 2012 tot jaar 2016). Enkele aanbevelingen uit het businessplan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ De vak afdelingen zijn verantwoordelijk voor het opstellen van verweerschriften. ○ De vak afdelingen beschikken over voldoende juridische kennis en capaciteit. <p>Impact op de vak afdeling/Senior plantoetser</p> <p>In 2014 is gestart met de nieuwe manier van werken nl. de verweerschriften werden opgesteld door de vak afdelingen. De afdeling KCO heeft sinds deze invoering te maken met ca. 35 casussen per jaar, gemiddeld ca 650 uur zijnde een 0,5 fte. (ten opzichte van de oude constructie wordt er nu iets (tijds) efficiënter gewerkt). Van een daling in verweerschriften lijkt voorlopig geen sprake.</p> <p>De afdeling KCO heeft in de jaren 2010 tot en met 2013 een flinke bezuinigingsslag in fte achter de rug. Er is kritisch gekeken naar de inkomsten (leges) versus de bezetting. Deze bezuiniging aan fte heeft tot gevolg dat er weinig tot geen ruimte is in de workload van de medewerkers. Doordat Juridische zaken naar de A2 is gegaan is er een te hoge werkdruk ontstaan bij de senior plantoetser van de afdeling KCO. Dit is het gevolg van de achtergebleven taak ‘verweerschriften’. Deze taken moesten opgevangen worden binnen de bestaande formatie van KCO en zijn in de praktijk belegd bij de senior plantoetser.</p> <p>Omdat de bezwaarschriften niet kunnen wachten i.v.m. wettelijke termijnen worden deze taken als eerste opgepakt door de medewerkers en blijft het reguliere werk te lang liggen en wordt er geregeld niet of te laat geleverd.</p>				

Impact op de taken van de Juridisch medewerker

De taken van de Juridisch medewerker zijn nagenoeg gelijk gebleven in de afgelopen jaren. Er is wel een toename in de hoeveelheid werk gekomen. Deze werkzaamheden nemen elk jaar toe terwijl het reguliere werk niet minder wordt. Het komt steeds vaker voor dat wij niet op tijd ons reguliere werk kunnen (af)leveren.

Veel van de toegenomen werkzaamheden zijn op ad hoc basis, zoals bijvoorbeeld een woningsluiting, handhavingsverzoek, bezwaar- en beroepsprocedures etc. Deze werkzaamheden laten zich niet plannen en zijn gebonden aan wettelijke termijnen. Het gevolg hiervan is dat het reguliere werk steeds opschuift. Omgezet naar uren bedroeg dit ad hoc werk ongeveer 110 uur in 2014 en nam toe naar ongeveer 500 uur in 2016.

Benchmark

Hoewel er geen exact vergelijkingsmateriaal is omdat niet elke gemeente op dezelfde manier is ingericht, toch enkele cijfers: De A2 collega's die aanzienlijk kleiner van omvang zijn hebben ook 1 fte juridisch medewerker per gemeente. Ook zij denken momenteel na over ophoging van de capaciteit vanwege de drukte.

Een gemeente als Gilze Rijen heeft met 26000 inwoners 1.89 Fte op juridisch medewerker.

Ontwikkelingen binnen het KCO werkveld

Er zijn een aantal ontwikkelingen die in de toekomst impact kunnen hebben op de taken binnen de afdeling KCO en op de manier waarop we deze gaan organiseren binnen de gemeente. Denk hierbij o.a. aan:

- Omgevingswet
- Kwaliteitscriteria VTH
- Verdergaande digitalisering
- Door ontwikkelen integratie KC's
- Actieplan ondermijning 2017-2019

De impact van de ontwikkelingen zijn nog niet helder. Door deze onzekere ontwikkelingen is het nu nog te vroeg om structureel formatie uit te breiden omdat nog niet inzichtelijk is hoeveel fte er structureel nodig is. Voor de komende 1.5 jaar is aannemelijk dat de taken die op de gemeente afkomen blijven drukken op de capaciteit van de afdeling.

Voor wat betreft ondermijning: er wordt de komende jaren een grotere inspanning van de gemeenten verwacht. Naast OOV zal ook KCO, en dan met name de juridisch medewerker hiermee extra belast worden.

Advies

Binnen de huidige formatie van de afdeling KCO is geen ruimte om genoemde knelpunten op te vangen. Omdat het nog niet zeker is of de juridische knelpunten zoals hierboven beschreven van incidentele of structurele aard zijn en de impact van de ontwikkelingen nog niet helder zijn, stellen wij het volgende voor:

1. *Uitbreiding van de huidige formatie per 1 mei 2017 van de afdeling KCO met 1 fte voor een periode van 1.5 jaar. Deze formatie wordt ingezet ter ondersteuning van de taken van de senior plantoetser en juridisch medewerker.*
2. *eerste kwartaal 2018 evalueren of deze tijdelijke formatie omgezet moet worden naar een structurele formatie vanaf 2019.*

6. De Groote Heide [230030-230058]

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investing	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Personele capaciteit	€	246
	2	Investeringen	€	990

In 2012 heeft de gemeente Valkenswaard de Toekomstvisie 2030 vastgesteld en daarin voorgenomen dat de gemeente zich meer als *groene leisuergemeente* wil ontwikkelen en profileren. Daarvoor zijn een integrale gebiedsvisie “De Groote Heide Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap” en het bijbehorende programma “De Groote Heide Valkenswaard” opgesteld. Doel van de gebiedsvisie is om de gemeente Valkenswaard, als onderdeel van De Groote Heide, te ontwikkelen tot een duurzaam leisurelandschap, zodat het gebied aantrekkelijker wordt voor bezoekers en er meer werkgelegenheid ontstaat. Door in te zetten op een duurzame ontwikkeling wordt geborgd dat nieuwe en door te ontwikkelen functies nu en in de toekomst bijdragen aan de (be)leefbaarheid, kwaliteit van natuur en landschap en rendabiliteit van het gebied.

Alle economische functies in het buitengebied van Valkenswaard, of dat nu is op het gebied van leisure, paardensport, in de agrarische- of een andere economische sector moeten bijdragen aan de drie duurzaamheidsprincipes *people-planet-profit*. Zo kan de toekomst van het gebied duurzaam versterkt en geborgd worden.

Om de unieke natuurlijke kwaliteiten te kunnen benutten en ontwikkelen tot een duurzaam leisurelandschap, is een adaptief programma opgesteld, waarmee de uitvoering van start kan gaan.

De visie en doelen zijn in het programma vertaald naar een aantal sleutelprojecten. Deze projecten zijn randvoorwaardelijk voor het behalen van de ambities, dan wel fungeren als vliegwiel voor de integrale gebiedsontwikkeling.

Sleutelprojecten in volgorde van urgentie:

- Partnerschap gebiedsontwikkeling N69-Zuid: de gebiedsontwikkeling rond de N69-Zuid is randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling van het hele zuidelijke buitengebied van Valkenswaard. Daarom is het oprichten van een partnerschap rond dit traject een eerste vereiste.
- Icoon creëren: Om De Groote Heide op de kaart te kunnen zetten, moet je bij het hart van dit gebied, de Achelse Kluis, een icoon creëren. Dit icoon is het vliegwiel voor de ontwikkeling van recreatieve en natuurontwikkeling in De Groote Heide.
- Natuurraamwerk versterken: de natuurgebieden in De Groote Heide vormen nog niet één geheel en ook de kwaliteit van m.n. het agrarische landschap moet versterkt worden. Natuurontwikkeling is een traject van de lange adem, vandaar dat hier snel mee moet worden gestart.
- Natuurpoort De Malpie kwalitatief versterken: Aan de natuurpoort bij de Venbergse Molen is in de afgelopen jaren veel gedaan. De kwaliteit van het gehele gebied kan echter nog wel een impuls gebruiken zodat de Molenstraat tot aan de ingang van de Malpie ook echt het visitekaartje wordt van Valkenswaard voor (boven)regionale bezoekers.
- Recreatief raamwerk: het invullen van ontbrekende schakels in de routesystemen, het verhogen van de kwaliteit van de paden, het beleefbaar maken van het landschap en toevoegen van attractiepunten en horeca is van belang om de marketingboodschap van Valkenswaard en De Groote Heide waar te kunnen maken.
- Stimulering ondernemerschap: om het agrarisch landschap (be)leefbaar en levendig te houden moet het in schaal verkleind worden, waardoor nieuwe functies beter inpasbaar
- Raadsvoorstel worden. Het recreatief beleefbaar maken van de cultuurhistorie van de streek, de paardenboulevard en verbreding van de landbouw door realisatie van kleinschalige activiteiten in het buitengebied dragen bij aan een levendig leisurelandschap tussen Malpie en Leenderbos/Groote Heide.
- Doorontwikkeling niche paardenboulevard: het top paardensportcluster dat zich gevestigd heeft aan de Maastrichterweg zet Valkenswaard goed op de kaart. Uitdaging is om deze ontwikkelingen goed in te passen in het kleinschalige landschap en er ontwikkelruimte voor te vinden. Voor inpassing moet

een beeldkwaliteitsplan opgesteld worden zodat de gemeente weer regie kan nemen over de kwaliteit van het landschap. Ontwikkelruimte hangt samen met de gebiedsontwikkeling N69-Zuid.

9. Leisurezone: voor het creëren van ruimte voor nieuwe attracties en duurzame doorontwikkeling van de leisurecluster rond Center Parcs Kempervennen, moet een duurzame ontwikkelingsvisie worden opgesteld. Hierin worden ook de bestaande functies zoals Eurocircuit meegenomen in de duurzame transformatie van het gebied.
10. Evenementen parkeren: voor de incidenteel grote behoefte aan parkeerplaatsen tijdens evenementen kan meer gebruik gemaakt worden van bestaande parkeervoorzieningen in en om Valkenswaard. Daarover moeten afspraken gemaakt worden met de eigenaren van die parkeerterreinen zoals HTC, ASML en de bedrijven op de Schaapsloop. Bezoekers kunnen met pendelbussen naar de evenementen worden gebracht.

De gemeente heeft de eerstkomende jaren in de uitvoering van het programma vooral een regisserende rol. De uitvoering vindt plaats in afstemming met gelijkwaardige partners en de gemeente deelt de verantwoordelijkheid voor uitvoering met hen. Vanuit die regierol kan dan in de loop der tijd doorgeschoven worden naar een meer faciliterende rol en overheidsparticipatie.

Voor uitvoering moeten de nodige middelen en capaciteit beschikbaar gesteld worden. Zonder middelen kan geen resultaat bereikt worden. De benodigde middelen zijn beschreven in de financiële paragraaf. Naast financiële middelen en menskracht is het ook noodzakelijk om het instrumentarium van de gemeente beter in te zetten.

Actief grondbeleid voeren is noodzakelijk voor de realisatie van een aantal ambities, zoals het aantrekken van een beeldbepalende attractie of hoogwaardige verblijfsaccommodatie. Maar ook voor de herstructurering van de N69-Zuid is grond nodig. Hiervoor moeten niet alleen de mogelijkheid gecreëerd worden om met grond te handelen, ook moeten de langdurige pachtcontracten die op veel gemeentegronden liggen worden aangepast zodat gronden sneller beschikbaar kunnen komen. Tevens zullen andere instrumenten zoals de implementatie van de Omgevingswet en het planologisch instrumentarium beter benut moeten worden. Hierdoor kan de gemeente ook daadwerkelijk een regisserende rol nemen in de ontwikkeling.

In het programma is uitgewerkt welke sleutelprojecten op korte termijn kunnen worden opgepakt. Op deze manier kunnen wij een start maken met het programma. Hiervoor zijn de financiële middelen opgenomen, voor zover dat nu kan worden ingeschat. Aangezien het bij diverse projecten gaat om planvoorbereiding of voorbereidend onderzoek, zullen deze projecten ten behoeve van de uitvoeringsfase nog van financiële middelen moeten worden voorzien. Een raming voor de daadwerkelijke uitvoering is pas mogelijk, nadat de voorbereidende studies duidelijkheid geven over het ambitieniveau, de haalbaarheid en de impact. We zullen hierop terugkomen bij de Nota Kaders 2019-2022. Zo kunnen de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college zich na de verkiezingen in 2018 hier ook nog een mening over vormen.

7. Projectsubsidie Valkenswaard Marketing

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Structureel effect per jaar	€	90
	2	Activiteit 2	€	

Op 26 juli 2016 heeft het college steun uitgesproken voor de oprichting van de Stichting Valkenswaard Marketing en is besloten een aantal citymarketingtaken over te dragen aan deze stichting. Ook is er een incidentele opstartsubsidie van 60.000 euro toegezegd (en overgemaakt) aan de Stichting Valkenswaard Marketing.

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de begroting voor 2017 een amendement van de fracties van CDA & PvdA (amendement 7, bijlage 2) aangenomen, waardoor in de meerjarenbegroting (tot 2020) is opgenomen dat er 72.000 euro wordt gereserveerd als basisfinanciering voor de Stichting Valkenswaard Marketing. Tevens heeft de gemeenteraad bij de behandeling van de begroting voor 2017 unaniem een motie (motie 17, bijlage 3) van de fracties van Valkenswaard Lokaal, CDA en H&G aangenomen, waarin wordt opgeroepen om:

op zeer korte termijn een bijeenkomst te plannen waarin de plannen en de daarmee gepaard gaande kosten toegelicht worden door de groep Citymarketing (red. Stichting Valkenswaard Marketing). Dat op grond daarvan een raadsvoorstel voor toekenning van het benodigde budget door het college gemaakt kan worden.

De betreffende informatiebijeenkomst heeft plaatsgevonden op donderdag 16 februari 2017. Tijdens deze bijeenkomst heeft het bestuur van Valkenswaard Marketing het beleidsplan voor 2017 gepresenteerd (bijlage 4). De gemeenteraad heeft tijdens deze themabijeenkomst uitgesproken te wensen dat het college de gemeenteraad een voorstel doet om tot aanvullende projectfinanciering voor de Stichting Valkenswaard Marketing te komen. Ook heeft een meerderheid van de bij de thema-avond aanwezige raadsfracties uitgesproken in principe positief te staan ten opzichte van een aanvullende gemeentelijke projectsubsidie en de wens te hebben om deze subsidie meerjarig te reserveren.

De Stichting Valkenswaard Marketing heeft verzocht om een structurele projectsubsidie van € 90.000 euro per jaar. Het raadsvoorstel zal in mei 2017 in de commissie- en raadsvergadering worden besproken.

8. Integraal HuisvestingsPlan (IHP)

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investering	
Vervangende nieuwbouw: Drie scholen in één gebouw	1	<i>Vervangende nieuwbouw 3 scholen in Dommelen</i>	€	3.785
	2	<i>Investering (zie voorgaande onder 1).</i>	€	
<p>1. Naam van het investeringsproject Vervangende nieuwbouw voor scholen in Dommelen</p> <p>2. Doel van de investering Doel van de investering is het samenvoegen van de huisvesting van drie scholen in één gebouw, om multifunctioneel gebruik, de ontwikkeling van brede scholen te realiseren en om verdere leegstand te voorkomen.</p> <p>3. Focus en afbakening De investering focust zich op drie scholen in de gemeente Valkenswaard: de Belhamel, Agnetendal en St. Martinus in Dommelen</p> <p>4. Programma (aan welk beleidsdoel draagt de investering bij?) Uit het collegeprogramma: <i>“Beleidsdoel 11. Brede-Scholen en integrale kindcentra. Brede Scholen waarbij kinderopvang, peuterspeelzaal en basisonderwijs gecombineerd zijn, met multifunctionele lesruimtes die ook gebruikt kunnen worden voor bijvoorbeeld volwasseneducatie, taalonderwijs aan anderstaligen, of andere activiteiten voor jong en oud. Dit zorgt ervoor dat de school echt onderdeel uitmaakt van de wijk. Eveneens blijft de gemeente stimuleren dat in de basisscholen buiten de schooluren een verbreding van wijkgerichte activiteiten plaatsvindt. Een school is en blijft een verbindende factor in de wijk.”</i></p> <p>5. Categorie (investering met economisch of maatschappelijk nut?)</p>				

Investing van economisch nut: door middel van deze investering worden op den duur kapitaallasten verminderd en exploitatie t.b.v. de scholen en overige gebruikers verbeterd. In plaats van drie gebouwen, wordt er nu gebruik gemaakt van één gebouw.

6. Classificering (Uitbreiding, vervanging of levensduur verlengend)

Vervanging: vervangende nieuwbouw

7. Risico's (welke risico's zijn geïdentificeerd en hoe worden deze gemitigeerd?)

- Financieel risico: kosten investering
- Sociaal risico: kinderen (en ouders) moeten naar een andere school (-locatie): bijv. langere reistijd.

8. Uitgavencomponenten (Voorbereiding, basis, BTW interne uren en onvoorzien)

- Kosten planvoorbereiding
- Kosten vervangende nieuwbouw
- Kosten grond
- Kosten sloop
- Inhuur ondersteuning t.b.v. projectbegeleiding

9. Inkomstcomponent (Bijdrage derden, subsidies, reserves)

Uitkering gemeentefonds

10. Begin- en einddatum (Valt datum oplevering gelijk aan datum ingebruikname?)

Afhankelijk van de start van het project. Doelstelling is start realisatie 2020-2021.

11. Afschrijving (Hoe hoog bedragen de jaarlijkse kapitaallasten?)

Investing: €3.784.942

Afschrijvingstermijn: 40 jaar

Rentepercentage: 4%

12. Liquiditeitsplanning (Wanneer vinden grote uitgaven en ontvangen plaats?)

De grote uitgaven vinden plaats vanaf 2020.

13. Verzekeringen (Welke verzekeringen worden getroffen al tijdens de bouw)

- CAR-verzekering (Construction All Risk)
- Opstalverzekering
- Inboedelverzekering

14. Onderhoudsplan (Aan wie wordt de investering naar oplevering overgedragen voor beheer en onderhoud?)

De investering wordt op grond van de Wet op het Primair onderwijs overgedragen aan het schoolbestuur voor beheer en onderhoud. De gemeente is op grond van de wettelijke zorgplicht voor huisvesting van het onderwijs verantwoordelijk voor uitbreiding en nieuwbouw.

9. MIP buitensportvoorzieningen

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investing	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Investing</i>	€	
	2	<i>Investing</i>	€	

Het "MIP buitensportvoorzieningen gemeente Valkenswaard 2017-2026", geeft een overzicht van de omvang van onze buitensportvoorzieningen, het kwaliteitsniveau hiervan, de theoretische levensduur en de vereiste investeringen die we moeten plegen om de continuïteit van onze buitensportvoorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen. Op basis van deze gegevens dienen in 2018 de volgende investeringen te worden gepleegd:

Buitensportaccommodatie	Investeringsbedrag
Opknappen en vervangen groen diverse sportparken	€ 26.629
Renoveren asfalt en halfverhardingsbaan Fietscrossclub Lion d'or	€ 36.390
Renovatie / vervangen sportvloer AVV	€ 528.759
Vervangen speelveldinrichting AVV	€ 210.496
Vervangen overige inrichting AVV	€ 27.690
Vervangen beregening veld 1 AVV/SVV	€ 17.550
Vervangen beregening ligweide buitenbad (na renovatie buitenbad)	€ 49.400
Herstellen / renoveren ligweide buitenbad (na renovatie buitenbad)	€ 10.333
Vervangen speelveldinrichting diverse clubs	€ 4.576
Totaal	€ 911.823

De bij het totale investeringsbedrag behorende kapitaalslasten, ad € 63.828 zijn al deels opgenomen in de begroting 2018.

Na opname van deze bedragen op het investeringsprogramma, zal in de loop van 2017 bekeken worden of:

1. de actuele onderhoudstoestand dusdanig is dat een vervanging ook echt noodzakelijk is;
2. de vervanging nog aansluit bij het actuele (sport) beleid;
3. de vervanging aansluit bij de omvang/samenstelling van de sportvereniging op dat moment.

Worden deze drie vragen positief beantwoord dan zullen de geplande investeringen voor 2018 ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Daarnaast worden conform het raadsvoorstel Meerjaren Investerings Plan (MIP) buitensportvoorzieningen (130771/30784) het verschil in kapitaallasten meegenomen in de integrale afweging bij Nota Kaders. Dit is een aanvulling op de al opgenomen kapitaallasten programmabegroting 2017-2020.

Investerings MIP gedurende looptijd Nota Kaders 2018-2021

Uitgaande van de investeringen volgens het MIP zullen de kapitaallasten in 2017 lager uitvallen en voor de jaren 2018 tot en met 2020 hoger uitvallen. Voorgesteld wordt om het verschil in de kapitaallasten mee te nemen in de integrale afweging bij Nota Kaders 2018-2021.

Jaarschijf	2017	2018	2019	2020	2021
Investering MIP	430.666	911.823	693.681	593.130	613.173
Kapitaallast jaarschijf 25 j.	30.147	63.828	48.558	41.519	42.922
Kapitaallast cumulatief	30.147	93.975	142.533	184.052	226.974
Begroting huidig	50.000	75.000	100.000	100.000	100.000
Vershil begroting en MIP	19.853	-18.975	-42.533	-84.052	-126.974

10. Nieuw beleidsplan bos- en natuurterreinen

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investing	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Nieuw beleidsplan voor bos- en natuurterreinen</i>	€	25
	2	<i>Investering</i>	€	
<p>De voorgestelde activiteit heeft betrekking op het opstellen van een nieuw plan voor de bos- en natuurterreinen van onze gemeente. Het huidige beleidsplan voor de bosterreinen verloopt in 2018. Met dit plan is een aanzet gemaakt naar gemeentelijke bossen met meer structuur, dood hout, gemengde opstanden met loofboomsoorten en aantrekkelijke bosbeelden. Het beleidsplan voor onze natuurgebieden liep tot 2016 en veel van de daarin genoemde projecten zijn inmiddels uitgevoerd.</p> <p>In een nieuw op te stellen beleidsplan willen we het beleid voor bosbeheer integreren met het beleid voor onze natuurterreinen om zo de vernieuwde inzichten op het gebied van ecologie, houtproductie en – exploitatie en inrichting van onze bos- en natuurterreinen op te nemen in een plan. Tevens zal in het nieuwe beleid een relatie worden gelegd met subsidiemogelijkheden: enerzijds voor de uitvoering van projecten en anderzijds voor een realistisch beheer.</p> <p>Bovendien zijn onze bos- en natuurterreinen van belangrijke betekenis voor het recreëren in Valkenswaard, een belangrijk speerpunt uit de toekomstvisie. Daarom willen we verbindingen leggen met het programma De Grootte Heide en met de routestructuren.</p>				

11. Programma Bereikbaar Valkenswaard

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Projectbudget van 6 Nulplusmaatregelen met prioriteit 1 verhogen met 30% en VAT Kosten verhogen met 10%.</i>	€	366
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	
<p>In 2014 heeft de raad met de vaststelling van het Mobiliteitsplan voor Nulplusmaatregelen met prioriteit 1, krediet vastgesteld. Voor dit krediet is een deel van de middelen (€ 1.6 mio) aangewend afkomstig van de claim voor de Lage Heideweg. Deze claim voor de Lage Heideweg (totaal € 2.1 mio) is oorspronkelijk opgenomen via het perspectievenprogramma 2012. Deze maatregelen zijn op basis van een sobere en doelmatige uitvoering geraamd. Gezien de fase waarin de Nulplusmaatregelen zich op dat moment bevonden zijn de ramingen toen gebaseerd op schetsontwerpen, kengetallen en aannames (bijvoorbeeld voor grondverontreiniging). De projectleiders en projectmedewerkers werden toentertijd bekostigd vanuit het teambudget en werden niet op de projecten belast. Gezien de fase waarin de ramingen zijn opgesteld is gerekend met een onzekerheidsmarge van 30%.</p> <p>In 2015 heeft er een wijziging plaatsgevonden waarbij de doorrekening van uren van projectleiders en projectmedewerkers in het vervolg werd belast op het project. Dat had als gevolg dat er een direct tekort ontstond voor de middelen van interne Voorbereiding Administratie en Toezicht (VAT). Hier is in de bovengenoemde ramingen gerekend met een percentage van 5%. Voor het percentage van VAT kosten worden in de praktijk verschillende percentages gehanteerd. Duidelijk is dat 5% te beperkt is om de interne en externe VAT kosten te dekken. Daarom wordt aangesloten bij het percentage waarmee wordt gerekend in de huidige provinciale subsidieregeling voor infrastructurele projecten, namelijk 15%.</p>				

Daarnaast zijn inmiddels verschillende Nulplusmaatregelen uitgevoerd en worden voorbereidingen getroffen om nog een aantal Nulplusmaatregelen uit te voeren. Drie van deze projecten staan aan de lat voor uitvoering in 2017/2018. Gedurende de voorbereiding en uitvoering blijkt dat er bij bijna alle Nulplusmaatregelen sprake is van een tekort op basis van de oorspronkelijke ramingen. Ook nu een aantal projecten worden voorbereid blijkt dat de marktpartijen voor de oorspronkelijk geraamde kredieten geen ontwerp kunnen leveren dat voldoet aan de gestelde voorwaarden waaronder de verkeersveiligheid.

Voorgesteld wordt om:

- Voor zes nog uit te voeren Nulplusmaatregelen met prioriteit 1, de VAT kosten te verhogen met 10% en de uitvoeringskosten met 30%.
- Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor de financiering van de investering groot € 365,951

	Was	Wordt	Verschil	Totaal Tekort
Luikerweg / Zuidelijke Randweg obv Bypass				
Projectkosten	€ 620.000	€ 886.600	€ 266.600	€ -42.767
Subsidie	€ 105.000	€ 147.767	€ 42.767	
Bijdrage derden	€ 354.000	€ 591.067	€ 237.067	
Gemeentelijke bijdrage	€ 105.000	€ 147.767	€ -42.767	
De Vest / Zeelberg				
Projectkosten	€ 80.000	€ 271.700	€ 191.700	€ -71.000
Subsidie	€ 40.000	€ 136.000	€ 96.000	
Gemeentelijke bijdrage	€ 40.000	€ 111.000	€ -71.000	
Luikerweg / Dommelseweg (via Masterplan Centrum)				
Projectkosten	€ 444.991	€ 786.500	€ 341.509	€ -44.500
Subsidie	€ 75.000	€ 119.500	€ 44.500	
Bijdrage derden	€ 300.000	€ 476.000	€ 176.000	
Gemeentelijke bijdrage	€ 75.000	€ 119.500	€ -44.500	
Reconstructie Dommelseweg/Nieuwe Waalreseweg				
Projectkosten	€ 450.000	€ 643.500	€ 193.500	€ -122.250
Subsidie	€ 136.000	€ 186.250	€ 50.250	
Vervangingsbudget VRI	€ 110.000	€ 110.000	€ 0	
Gemeentelijke bijdrage	€ 225.000	€ 347.250	€ -122.250	
Inrichting verblijfsgebied binnen de bebouwde kom				
Projectkosten	€ 180.000	€ 298.595	€ 118.595	€ -67.159
Subsidie	€ 90.000	€ 151.436	€ 61.436	
Gemeentelijke bijdrage	€ 80.000	€ 147.159	€ -67.159	
Inrichting bestaande N69 als 60 km/h zone				
Projectkosten	€ 85.000	€ 121.550	€ 36.550	€ -18.275
Subsidie	€ 42.500	€ 60.775	€ 18.275	
Gemeentelijke bijdrage	€ 42.500	€ 60.775	€ -18.275	
	Oorspronkelijke projectkosten	Nieuwe Projectkosten	Totaal Tekort Nulplus maatregelen	
Totalen	€ 1.859.991	€ 3.008.445	€ -365.951	
Waarvan gemeentelijke bijdrage	€ 567.500	€ 933.451		

Let wel: in de nieuwe berekening zijn de subsidies en bijdragen nu ook verhoogd als gevolg van een verhoging van de projectkosten. Volgens de systematiek van de provinciale subsidie en de

wegvakentheorie is dit de juiste beredenering. De provincie heeft hier echter nog geen toezegging over gedaan.

12. Schaapsloop

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Vorbereidingsbudget kwaliteitsimpuls Schaapsloop	€	50
	2	Activiteit 2	€	

Voor bedrijventerrein Schaapsloop staan nog meerdere ambities open die voor een kwaliteitsimpuls kunnen zorgen. De focus ligt daarbij op het gebied van de rotonde Leenderweg – John F. Kennedylaan t/m de rotonde Europalaan – De Vest – Zuidelijke Randweg. Voor het grootste deel gaat het dus om De Vest en omgeving. Gezien de veelheid aan wensen, wordt voorgesteld om samen met het bedrijfsleven en Valkenswaard Marketing een integraal plan op te stellen teneinde een kwaliteitsimpuls te realiseren.

Hierin worden meegenomen:

- Ambitie EZ beleid om Brainportuitstraling Schaapsloop te vergroten, waarbij zichtbaar gemaakt wordt wat ondernemers produceren en waar Valkenswaard trots op mag zijn;
- Verbetering uitstraling Schaapsloop “van bedrijventerrein naar bedrijvenpark” met o.a. uitvoering Beeldkwaliteitplan;
- Aankleding rotondes Leenderweg – John F. Kennedylaan en Europalaan – De Vest – Zuidelijke Randweg;
- Realisatie groene verbindingzone van Schaapsloopven naar Tongelreepdal (komt voort uit Landschapsontwikkelingsplan);
- Het fietspad naast De Vest is aan vervanging toe. Aanpassingen aan het fietspad dienen integraal te worden gezien. Dit hangt samen met de toekomst van De Vest en de bijbehorende groenstructuur, incl. bomen naast de weg;
- Ambitie van Valkenswaard Marketing om de Schaapsloop een groenere uitstraling te geven.

Ook de rol van het bedrijfsleven en privaat eigendom (o.a. paardenweiden) dient in de planvorming te worden meegenomen.

Van de beschikbare middelen wordt een integraal plan opgesteld voor de gehele zone. In het plan worden o.a. opgenomen wat de rol is van gemeente, bedrijfsleven en Valkenswaard Marketing en een investeringsagenda met planning.

13. Verlichting Markt

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investering	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Investering	€	150.000
	2	Investering	€	

De toekomstvisie 2030 geeft aan dat we een aantrekkelijke gemeente willen zijn voor zowel bewoners als bezoekers. Het centrum speelt hierin een belangrijke rol. Het Masterplan Centrum geeft een visie op de ontwikkeling tot een aantrekkelijk en levendig centrum. Met het voorlopig ontwerp centrum heeft de raad in januari 2017 een richtinggevend kader vastgesteld voor de toekomstige inrichting van de openbare

ruimte van het centrum. De Markt is aan oostzijde en westzijde al nieuw ingericht en heeft hierdoor al een belangrijke kwaliteitsimpuls gekregen. Dit wordt voltooid ter plaatse van de rijloper zodra Westparallel in gebruik is genomen en N69 van provincie naar gemeente is overgedragen. Vanuit de raad is de wens uitgesproken om de sfeer en beleving van de Markt te vergroten met speciale en unieke verlichting. De raad heeft aan het college gevraagd een voorstel hiervoor in te dienen. In 2017 wordt daarvoor eerst een verlichtingsontwerp voor de Markt opgesteld met een investeringsprogramma. Dit heeft betrekking op de volledige eindsituatie van de Markt. Het voorstel is om in 2018 al een gedeelte van het ontwerp te realiseren en hiervoor een investeringsbudget van € 150.000,-- beschikbaar te stellen.

14. Verzelfstandiging volkstuincomplexen

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investing		
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Verzelfstandiging volkstuincomplexen (1 x € 15.000 Narcislaan en 1x € 5.000 Kornoeljelaan)	€	20.000	
	2		€		
<p>Er loopt een proces om het volkstuincomplex aan de Le Sage ten Broekstraat te verzelfstandigen in combinatie met het ontwikkelen van een groene wig centrum – Dommeldal. Voor deze ontwikkeling is een separaat format opgesteld ten behoeve van de Nota Kaders onder de noemer van de groene wig Le Sage ten Broekstraat.</p> <p>Indien het volkstuincomplex aan de Le Sage ten Broekstraat is verzelfstandigd, resteren nog twee volkstuincomplexen in Valkenswaard die voor verzelfstandiging in aanmerking komen. We willen graag doorpakken op het fasegewijze verzelfstandigen van de volkstuincomplexen door in de komende twee jaar één complex per jaar te verzelfstandigen (Narcislaan en Kornoeljelaan). Dit past bij de ontwikkeling naar overheidsparticipatie (faciliteren van burgerinitiatief). Om dit te faciliteren zijn financiële middelen noodzakelijk: er moet een vereniging worden opgericht en een nul-situatie worden gecreëerd op het complex zelf. Voor de Narcislaan betekent dit een eenmalige kostenpost van ca. € 15.000,-. Voor de Kornoeljelaan (€ 5.000,-) is deze kostenpost lager, omdat dit complex al eerder is opgeknapt</p>					
<i>Jaarschijf</i>		<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
<i>Eenmalige kosten</i>		<i>15.000</i>	<i>5.000</i>		

15. Ontwikkeling groene wig Le Sage ten Broekstraat icm volkstuinvereniging

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Investing	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Ontwikkelen groene wig Le Sage ten Broekstraat	€	60.000
	2	Investing	€	
<p>In de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad middels vaststelling van de Structuurvisie de ambitie beschreven t.a.v. een groene wig van het centrum van Valkenswaard naar het Dommeldal. Momenteel loopt er een ontwikkeling voor de oprichting van een volkstuinvereniging overeenkomstig de opgave in de begroting 2017 ("Wat gaan we er voor doen"). De concrete wens om een volkstuinvereniging op te richten en het volkstuinencomplex op te knappen is aanleiding geweest om te bekijken of de kwaliteit van de totale groenstrook verbeterd zou moeten worden. Dit ook in samenhang met de wens om een groene, toegankelijke verbinding te maken van het centrum naar het Dommeldal. In dit gebiedje liggen ook een</p>				

wadi en enkele dierenweiden. Het gaat al bij al om een fors aantal volkstuinen en een forse groenstrook tussen de Le Sage ten Broekstraat en de Tienendreef. In de afgelopen maanden hebben wij dit opgepakt samen met een aantal volkstuingebruikers en met de wijkraad Kerkakkers.

Geconcludeerd is dat het gebied een opknopbeurt kan gebruiken, want op dit moment liggen de volkstuinen op sommige plekken en ook enkele andere plekken er rommelig en verwaarloosd bij. De beoogde kwaliteitsverbetering willen we in dit geval laten samengaan met het oprichten van een volkstuinvereniging. Wij denken dat er dan een betere structuur/organisatie zal ontstaan, zodat het gebied ook mooi kan blijven, nadat het is opgeknapt. Gebleken is ook dat aanpassingen in het gebied niet in één keer kunnen worden uitgevoerd. In overleg met vele gebruikers in het gebied moet maatwerk worden geleverd. Dat kost tijd en ook geld. Ingeschat wordt dat hiervoor gedurende 4 jaar een bedrag van 15.000 euro per jaar nodig is.

16. Wandelweek + evenementen

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Activiteit 1 Wandelweek</i>	€	25
	2	<i>Activiteit 2 Extra voor nieuw evenementen beleid</i>	€	30

1. Wandelweek

De gemeente Valkenswaard is in mei 2016 uitgeroepen tot 'Wandelgemeente van het jaar'. Deze uitverkiezing was aanleiding om in het Toeristisch café in juli 2016 te brainstormen met de gemeente, VVV, ondernemers en instellingen op recreatief / toeristisch gebied en vertegenwoordigers uit de politiek hoe we hier verder vorm aan zouden kunnen geven. Het resultaat was een breed draagvlak uit alle geledingen om een Wandelweek te organiseren, gericht op alle doelgroepen. De doelstellingen die hier uit voort gekomen zijn:

1. Wandelweek Valkenswaard heeft ten doel het vergroten van de herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van Valkenswaard als centrum van het wandelgebied De Groote Heide, niet alleen tijdens de wandelweek, maar het gehele jaar door.
2. Een week lang reuring in en om Valkenswaard.
3. Wandelaars vanuit heel Nederland en België in aanraking laten komen met de verschillende wandelingen die Wandelweek Valkenswaard rijk is.
4. Minder mobiele- en niet mobiel mensen de gelegenheid geven om Valkenswaard als beweeggebied te ontdekken en beleven.
5. Het bedrijfsleven van regio Valkenswaard betrekken bij Wandelweek Valkenswaard.
6. De inwoners van Valkenswaard trots laten zijn op hun mooie en veelzijdige gemeente.
7. Sociale cohesie versterken tussen verenigingen, stichtingen, instellingen, organisaties, buurtschappen, ondernemingen en de gemeente.

Naast het wandelen staat ook het elkaar ontmoeten centraal in deze week.

In 2016 is hiervoor € 25.000,- beschikbaar gesteld uit de coalitiegelden voor 2017.

Aangezien het de bedoeling is dat de Wandelweek ook in 2018 en verder een vervolg krijgt wordt geadviseerd een structurele subsidie van € 25.000,- toe te kennen aan de Wandelweek Valkenswaard / Stichting Valkenswaard Beweegt.

2. Extra voor nieuw evenementenbeleid

In 2017 wordt een nieuw evenementenbeleid opgesteld. De rol van evenementen bij de positionering van de gemeente Valkenswaard wordt hierin belangrijk. Voor het stimuleren /

ondersteunen van evenementen die bijdragen aan de positionering van Valkenswaard wordt € 30.000,- extra gevraagd.

17. Toezicht WMO en Jeugd

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Activiteit 1 Aanstellen Toezichthouder Wmo en Jeugdhulp</i>	€	50
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	

Door de nieuwe taken, die de gemeente heeft gekregen als gevolg van de decentralisaties (Wmo 2015, Jeugdwet, Participatiewet), heeft de gemeente verantwoordelijkheid gekregen voor meer gemeenschapsmiddelen. Doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit worden daarmee steeds belangrijker.

De VNG heeft gemeenten een raamwerk gegeven voor het opzetten van een onderzoek als er een signaal van mogelijke onrechtmatigheden (fraude, misbruik en/of oneigenlijk gebruik) is.

Gemeenten dienen actief in te zetten op handhaving en fraudebestrijding. Echter, handhaving is in dezen niet alleen maar straffend optreden, maar ook preventie: mensen helpen zich aan de regels te houden, door hen te informeren over rechten/plichten en het aanbieden van passende dienstverlening.

Het is dan ook een verplichting als gemeente in dezen om een Toezichthouder Sociaal Domein aan te stellen, Deze zal belast worden met preventie, controle, handhaving en fraudebestrijding binnen het Sociaal Domein. De laatste twee taken in o.a. samenwerking met de Inspectie SZW.

18. Uitbreiding formatie partners [subsidie CJG + Sociaal Team]

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Verhogen subsidieplafond t.b.v. hulpverlening in het sociaal domein</i>	€	321
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en het Sociaal Team (ST) geven uitvoering aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid om zorg te verlenen in het kader van de Jeugdwet en Wmo 2015. De gemeente werkt daarvoor samen met partijen als Lumens, MEE, GGzE, Combinatie Jeugdzorg en Cordaad. De gemeente subsidieert deze partijen zodat zij hulpverleners in kunnen zetten in ons CJG en ST.

Er zijn signalen dat de toestroom van cliënten naar het CJG en ST zodanig is dat meer inzet noodzakelijk is. Om te voorkomen dat mensen te lang moeten wachten op noodzakelijke hulp, is het nodig om snel uren te kunnen bijschakelen in het CJG en ST.

Terwijl de gemeente inwoners blijft helpen die hulp nodig hebben, is het de bedoeling om de beweging naar preventie te maken en steeds meer opvang van hulpvragen door voorliggende voorzieningen te organiseren.

Echter, om te voorkomen dat wachtlijsten ontstaan, is het nodig meer inzet in het ST en CJG te organiseren. Voor het CJG wordt ingeschat dat 2 fte extra nodig is (± € 214.000).

Voor het ST moet ruimte gecreëerd worden voor 1 fte (± € 107.000).

19. Beschut werken

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Activiteit 1	€	80
	2	Activiteit 2	€	
<p>Beschut Werken is als mogelijkheid opgenomen in de Participatiewet, ter vervanging van de afbouw wsw. Gemeenten hebben hieraan nauwelijks invulling gegeven vanwege de zeer hoge gemeentelijke bijdrage. Gemeenten zijn nl. verplicht die te garanderen tot het eind dienstverband. Het Rijk heeft uiteindelijk per 1-1-2017 gemeenten de verplichting opgelegd om Beschut Werken uit te voeren. Het aantal te plaatsen personen stijgt in de komende jaren, maar tot nu toe zijn slechts het aantal 2017 (2) en 2018 (4) door het Rijk bekend gemaakt. Voor de kadernota gaan we uit van een stijging in de komende jaren van 1 persoon per jaar.</p>				

20. Ondernijning

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	Activiteit 1	€	10
	2	Activiteit 2	€	
<p>Een van de prioriteiten van het veiligheidsbeleid van de gemeente Valkenswaard (nota Veiligheid 2015-2018, door de raad vastgesteld) is het thema georganiseerde/ondernijnde criminaliteit. De aanpak hiervan is namelijk niet langer alleen een taak van de politie en het Openbaar Ministerie. Een effectieve aanpak van de ondernijnde criminaliteit vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die ze tot haar beschikking heeft. Elke ketenpartner (gemeenten, Openbaar Ministerie, politie, belastingdienst, etc.) kan een bijdrage leveren aan de aanpak. De gemeente heeft mogelijkheden om barrières op te werpen, waarmee kan worden voorkomen dat criminele organisaties of personen misbruik maken van legale structuren of zich weten te vestigen in de regio. Dit zal zich onder meer uiten in het versterken van de informatiepositie, actualiseren, regionaal afstemmen en consequent uitvoeren van beleid, kritische procedures bij vergunningverlening, subsidies en aanbestedingen, het uitoefenen van toezichts- en handhavingstaken en de strikte toepassing van het sanctioneringsinstrumentarium.</p> <p>In dit verlengde is een actieplan Ondernijning 2017-2019 vastgesteld door het college. Ten behoeve van het uitvoeren van dit programma is voor 2018 en 2019 €10.000 gewenst. Dit wordt onder andere besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Awarenesstrainingen medewerkers en bestuur - Voorlichtings-/campagnemateriaal - Verder uitwerken van de aanbevelingen vanuit de bestuurlijke werkgroep Mensenhandel, de toolbox en het basisniveau Mensenhandel. 				

21. Subsidieplafond/ aframen restant te effectueren taakstelling

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Activiteit 1 Aanpassing subsidieplafond</i>	€	260
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	
<p>In het kader van de bezuinigingsoperatie is in 2014 besloten tot een bezuiniging op subsidies van € 841.000. Door de jaren heen is aan deze bezuinigingsopdracht gewerkt. Zo zijn al vele bezuinigingen gerealiseerd en resteert nog een opgave van ca € 260.000.</p> <p>Verder bezuinigen zal ingrijpende gevolgen hebben voor de stichtingen en verenigingen. Sommige zullen genoodzaakt zijn hun activiteiten te beëindigen, terwijl het college juist inzet op een actieve bijdrage en participatie van burgers in de samenleving. Veel verenigingen dragen juist bij aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Zo stimuleren de verenigingen de deelname aan de maatschappij, geven een impuls aan de sociale cohesie, helpen eenzaamheid te voorkomen, stimuleren sporten en bewegen, kunnen een bijdrage leveren aan het ontlasten van de mantelzorgers et cetera.</p> <p>Het voorstel is om af te zien van verdere bezuiniging van ca € 260.000.</p>				

22. Bezorgen reisdocumenten

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000																															
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Plaats-onafhankelijk uitreiken reisdocumenten</i>	€	13																														
	2	<i>Activiteit 2</i>	€																															
<p>2018</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Kosten overzicht</i></th> <th><i>Scenario 2 Kosten</i></th> <th><i>Scenario 2 Baten</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Totaalkosten bezorging reisdocumenten</td> <td>€5076,-</td> <td>€1940,-</td> </tr> <tr> <td>Totaalkosten bezorging rijbewijzen</td> <td>€3393,-</td> <td>€1297,-</td> </tr> <tr> <td>Totaalkosten technisch koppelvlak (introductie)</td> <td>€7500,-</td> <td>€0,-</td> </tr> <tr> <td>Totaalkosten technisch koppelvlak (jaarlijks onderhoud)</td> <td>€0,-</td> <td>€0,-</td> </tr> <tr> <td>Communicatie</td> <td>€1000,-</td> <td>€0,-</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€16.969,-</td> <td>€3237,-</td> </tr> <tr> <td>Totaal kosten</td> <td>13.732,-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Uitgaande van 6,9% bezorging (landelijk gemiddelde) + 4,95 eigen bijdrage</p> <p>Jaarlijks vanaf 2019</p> <p><i>Kosten-baten bezorgen reisdocumenten jaarlijks.</i></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Kosten overzicht</i></th> <th><i>Scenario 2 Kosten</i></th> <th><i>Scenario 2 Baten</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					<i>Kosten overzicht</i>	<i>Scenario 2 Kosten</i>	<i>Scenario 2 Baten</i>	Totaalkosten bezorging reisdocumenten	€5076,-	€1940,-	Totaalkosten bezorging rijbewijzen	€3393,-	€1297,-	Totaalkosten technisch koppelvlak (introductie)	€7500,-	€0,-	Totaalkosten technisch koppelvlak (jaarlijks onderhoud)	€0,-	€0,-	Communicatie	€1000,-	€0,-	Totaal	€16.969,-	€3237,-	Totaal kosten	13.732,-		<i>Kosten overzicht</i>	<i>Scenario 2 Kosten</i>	<i>Scenario 2 Baten</i>			
<i>Kosten overzicht</i>	<i>Scenario 2 Kosten</i>	<i>Scenario 2 Baten</i>																																
Totaalkosten bezorging reisdocumenten	€5076,-	€1940,-																																
Totaalkosten bezorging rijbewijzen	€3393,-	€1297,-																																
Totaalkosten technisch koppelvlak (introductie)	€7500,-	€0,-																																
Totaalkosten technisch koppelvlak (jaarlijks onderhoud)	€0,-	€0,-																																
Communicatie	€1000,-	€0,-																																
Totaal	€16.969,-	€3237,-																																
Totaal kosten	13.732,-																																	
<i>Kosten overzicht</i>	<i>Scenario 2 Kosten</i>	<i>Scenario 2 Baten</i>																																

Totaalkosten bezorging reisdocumenten	€5076,-	€1940,-
Totaalkosten bezorging rijbewijzen	€3393,-	€1297,-
Onderhoud technisch koppelvlak	€1798,-	€0,-
Communicatie	€0,-	€0,-
Totaal	€10.267,-	€3237,-
Totaal kosten	7030,-	

23. Raadsverkiezingen 2018

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Bekostiging activiteiten raadsverkiezingen 2018</i>	€	30
	2	<i>Activiteit 2</i>	€	

Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 is een (voorlopig) activiteitenoverzicht opgesteld. In het overzicht zijn de met het oog op de verkiezingen relevante activiteiten opgenomen. Behalve de activiteiten van de griffie, zijn ook de activiteiten van de andere relevante actoren (m.n. team Klantcontactcentrum en het cluster Communicatie) in het overzicht opgenomen.

Het overzicht is in goed overleg met het KCC en het cluster Communicatie opgesteld. Ook is het overzicht overlegd met de burgemeester en de gemeentesecretaris.

Bij het opstellen van het activiteitenoverzicht is het volgende uitgangspunt gehanteerd: de verkiezingen zijn het domein van de politieke partijen. "De gemeente" heeft hierin een beperkte rol en alleen zover de politiek deze wenselijk acht.

De organisatie van de verkiezingen zelf ligt in handen van het team KCC. Het KCC is belast met de uitvoering van de Kieswet. *Het KCC gaat voor de gemeenteraadsverkiezingen 2018 het (bestaande) draaiboek nog actualiseren. De data in dit overzicht zijn dan ook onder voorbehoud.* Op basis van de Kieswet heeft het centraal stembureau een hoofdrol in de organisatie van de verkiezingen. De burgemeester is voorzitter van het centraal stembureau. *Het draaiboek van het KCC is leidend als het gaat om de organisatie van de verkiezingen zelf.* De griffie heeft bij de verkiezingen een ondersteunende rol. De basis van de rol van de griffie ligt in de verantwoordelijkheid die de griffie heeft voor het op peil houden van de lokale democratie. Het cluster Communicatie tenslotte heeft een ondersteunende rol bij alle activiteiten die te maken hebben met communicatie.

Globaal dient rekening te worden gehouden met de volgende kostenposten:

- organisatie verkiezingen
De kosten verbonden aan het organiseren van de verkiezingen zelf worden betaald uit FCL 60033000. Het KCC is hiervoor budgethouder;
- communicatie gericht op het bekend maken van het raadswerk en gericht op de verkiezingen;
- kosten verkiezingsavond en afscheid oude raad / installatie nieuwe raad;
- kosten inwerkprogramma raad;
- kosten collegevorming (inclusief inschakeling BING enz.).

De kosten zijn uiteraard afhankelijk van de te maken keuzes (b.v. al dan niet deelnemer Kieskompas enz.).

Los van de kosten van de organisatie verkiezingen (daarvoor is een budget), zijn er voor de verkiezingen 2014 ongeveer € 30.000 extra kosten gemaakt. Op basis daarvan is het gewenst om in de begroting 2018 rekening te houden met € 30.000 extra kosten.

24. Motie inzake leges bestemmingsplannen (reductie of vrijstelling)

Ontwikkeling	Voorgestelde activiteit		Bedrag x €1.000	
Geef korte omschrijving van de ontwikkeling	1	<i>Uitwerken reductie/vrijstelling leges bestemmingsplannen</i>	€	<i>PM</i>
<p>De raad heeft via een motie het college verzocht om bij deze Nota Kaders te komen met een voorstel voor een reductie of vrijstelling van de leges inzake het opstellen cq. wijzigen van bestemmingsplannen, voor die gevallen waarbij de belanghebbende part nog deel heeft aan de noodzaak tot aanpassing ervan.</p> <p>Het college is op dit moment bezig met de motie inzake reductie/ vrijstelling leges bestemmingsplannen uit te werken. De raad geïnformeerd bij de begroting 2018-2021.</p>				

Bijlage 3 – Kaders/ uitgangspunten programmabegroting 2018-2021

Algemeen

De richtinggevende uitspraken en kaders zijn cruciale elementen voor de Programmabegroting voor het jaar 2018 en volgende jaren. Daarnaast zijn er nog vele andere elementen, die een bijdrage leveren.

Op 22 december 2011 is door uw raad besloten de "Toekomstvisie gemeente Valkenswaard" als leidraad te gebruiken bij toekomstige besluitvorming. Dit strategische document vormt het vertrekpunt voor de toekomstige begrotingen. In deze Nota kaders is een nadere vertaling opgenomen naar strategische doelen, die als richtsnoer kunnen dienen voor het toekomstige beleid.

Uitgangspunten 2018

De uitgangspunten voor de Programmabegroting 2018–2021 zijn:

- Het (basis)vertrekpunt is de Programmabegroting 2017;
- Het basisuitgangspunt is het Collegeprogramma 2014 – 2018;
- De toekomstvisie is het strategisch richtinggevend document;
- Een structureel sluitende meerjarenbegroting (zie hierna);
- De indeling van de programma's en paragrafen is conform de door raad vastgestelde programma- en productindeling en parafenindeling;
- Een programma is gebaseerd op de drie w-vragen: wat willen wij bereiken, wat gaan wij daarvoor doen, wat mag het kosten?;
- Ter onderbouwing worden indicatoren vermeld (art. 2, lid 3, Financiële Beheersverordening);
- De doelstellingen en beoogd maatschappelijke effecten uit strategische beleidsdocumenten met een meerjarig karakter, vastgesteld door de raad, worden in ieder geval opgesomd bij de programma's (1e w-vraag);
- Indien mogelijk wordt een aanvang gemaakt met het integreren – op hoofdlijnen – van de doelstellingen en beoogd maatschappelijke effecten van het bestaande beleid (1e w-vraag);
- Het SMART-principe wordt gehanteerd bij de uitwerking van een programma en product;
- Door de ontschotting biedt de algemene uitkering meer beleidsvrijheid. De besteding van de algemene uitkering kan, binnen de wettelijke marges, zelf worden bepaald;
- Er wordt slechts voor het begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten loon- en prijsstijgingen met daartegenover indexering van de tarieven, belastingen en accres in de algemene uitkering. In de meerjarenramingen worden geen loon- en prijsstijgingen geraamd, niet in de lasten en niet in de baten. Voor de onderstaande onderdelen wordt voor 2018 de volgende indexering gehanteerd:
 - Loonsom eigen personeel: voor het begrotingsjaar 2018 wordt rekening gehouden met een indexering van 2,20%.
- Voor 2018 geldt dat op basis van de begrote subsidieomvang in relatie tot het vastgestelde subsidiebeleid 2016 wordt bekeken aan welke instellingen subsidie wordt versterkt. Hierbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de recent ingevoerde subsidie adviescommissie. Uitgangspunt is te blijven binnen de begrote subsidieomvang, inclusief indexering. Voor subsidierelatie met mensen in dienst wordt bij toekenning van subsidie bepaald of er al dan niet moet worden geïndexeerd. In 2017 zullen nadere regels worden opgesteld over de werkwijze met betrekking tot indexering.
- Voor de bestemmingsheffingen hanteert de gemeente 100% kostendekkendheid als uitgangspunt. De exacte tarieven en voorwaarden voor alle belastingen en heffingen worden jaarlijks bij verordening bepaald.

Rente

De commissie BBV heeft aangegeven dat het percentage die gebruikt wordt voor de toerekening aan investeringen moeten zijn op de gemiddelde rente die wij moeten betalen op onze leningen. De afwijking hierop mag maximaal 0,5% zijn. Op dit moment betalen we gemiddeld zo'n 2,5% op de externe financiering. Op basis hiervan stellen we voor om een rentepercentage van 2,5% te hanteren.

(Structureel) sluitende begroting

De uiteindelijke doelstelling is een structureel sluitende begroting, op basis van integraal financieel beheer, en een zorgvuldige en integrale afweging tussen bestaand en nieuw beleid via een jaarlijkse prioriteitendiscussie binnen de Nota Kaders Begroting.

Begrotingstoets

De Programmabegroting wordt onderworpen aan de gebruikelijke begrotingstoets, waarbij rekening gehouden wordt met het Gemeenschappelijk Toezichtkader. Ieder jaar verschijnt de begrotingscirculaire van de provincie, deze wordt ook aan de raad gestuurd.

Onderstaand de belangrijkste (nieuwe) richtlijnen uit de meest recent verschenen circulaire van de provincie:

Notitie Rente

In de notitie Rente 2017 wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Deze notitie is in het eerste halfjaar 2016 gepubliceerd, maar gezien het late tijdstip van publiceren was toepassing bij de begroting 2017 niet verplicht. Toepassing van deze notitie bij de begroting 2017 werd wel aanbevolen. Deze aanbeveling hebben de meeste gemeenten geheel of gedeeltelijk overgenomen. Met ingang van begrotingsjaar 2018 is het verplicht de notitie Rente toe te passen.

Voor het inzicht in de rentelasten van externe financiering, de berekening van het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening adviseren wij het renteschema uit de notitie Rente op te nemen in de paragraaf financiering.

Notitie verbonden partijen

Wij zien een toename van samenwerking door gemeenten via verbonden partijen. Gemeenten blijven echter verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laten uitvoeren. Het is daarom belangrijk dat de gemeente de instrumenten voor bestuur en toezicht optimaal benut. De adviescommissie BBV (commissie Depla) heeft in juli 2015 geadviseerd om de informatie over verbonden partijen in de begroting en de jaarstukken te verbeteren. De uitwerking van dit advies heeft in 2016 geleid tot een wijziging van het BBV. Deze wijziging is voor het onderdeel verbonden partijen uitgewerkt in de Notitie Verbonden partijen, die de Commissie BBV in oktober 2016 heeft gepubliceerd.

In artikel 15 van het BBV is aangegeven welke informatie de paragraaf verbonden partijen met ingang van de begroting 2018 dient te bevatten. Bij een juiste toepassing van dit artikel zal de informatieverstrekking over de verbonden partijen dynamischer worden.

Financiële verordening

Door de wijzigingen van het BBV is het noodzakelijk de financiële verordening aan te passen. De voorgeschreven taakvelden en beleidsindicatoren hebben gevolgen voor de bepalingen in de verordening over de inrichting van de begroting en jaarstukken en voor de bepalingen over de autorisatie van de baten en lasten door de raad.

Daarnaast moet de verordening nu ook regels bevatten voor de toerekening van de overheadkosten en de rente aan de kostprijzen van rechten en heffingen en aan de kostprijzen van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden.

Ook is het noodzakelijk de regels over de afschrijving aan te passen als gevolg van de nieuwe plicht om investeringen met maatschappelijk nut altijd te activeren en af te schrijven naar gelang de gebruiksduur.

In de verordening moet ook duidelijkheid worden gegeven hoe de gemeente omgaat met de rente aan de eigen financieringsmiddelen.

Tenslotte kunnen de financiële kengetallen, waarmee de raad over de financiële conditie van de gemeente wordt geïnformeerd, ook leiden tot wijziging van de verordening.

Wanneer u de financiële verordening actualiseert, dient u deze (conform artikel 214 van de Gemeentewet) binnen twee weken na vaststelling door de raad aan ons in te zenden. Dit geldt ook voor de nota's die voortvloeien uit de financiële verordening, zoals bijvoorbeeld een nota activerings- en afschrijvingsbeleid.

Asielzoekers en vergunninghouders

Voor de huisvesting van de vergunninghouders – asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen – is de gemeente verantwoordelijk. Naast het zorgen voor voldoende woningen, is het ook van belang om in de meerjarenbegroting 2018-2021 rekening te houden met extra lasten en baten die hier eventueel uit voortvloeien. Hierbij kan gedacht worden aan huisvestingskosten, maar ook aan hogere lasten voor sociale voorzieningen.

Omgevingswet

In het voorjaar van 2019 zal naar verwachting de Omgevingswet in werking treden. Deze wet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Er komt hiermee één integrale wet die ontwikkeling in de fysieke leefomgeving stimuleert en kwaliteit borgt.

De gevolgen van deze wet zullen groot zijn voor alle gemeenten. Denk bijvoorbeeld aan het behandelen van vergunningaanvragen volgens het beginsel: één loket, één procedure en één vergunning. Dit heeft gevolgen voor interne procedures en mogelijk ook voor de organisatie. Het is dan ook van groot belang om een goede inschatting te maken van wat er op uw gemeente afkomt, zodat u zich adequaat op deze wet kunt voorbereiden. Daarbij past ook de vraag wat de financiële gevolgen voor uw gemeente zullen zijn. Denk bijvoorbeeld aan de personele inzet en begeleiding van het implementatieproces, opleiding van de medewerkers, ICT, ontwikkelen van de omgevingsdocumenten etc. Wij gaan ervan uit dat u tijdig met de voorbereidingen begint en daarbij rekening houdt met de hieruit voortvloeiende financiële consequenties met ingang van 2018.

Voor meer informatie over de invoering van de Omgevingswet verwijzen wij naar het Programma Aan de slag met de Omgevingswet: <http://aandeslagmetdeomgevingswet.nl>.

Het niet vallen onder het repressieve toezicht heeft vergaande consequenties, want dat betekent dat het preventief (vooraf) toezicht gaat gelden. In dat geval moet de begroting door Gedeputeerde Staten (GS) worden goedgekeurd en moeten alle begrotingswijzigingen ter goedkeuring aan GS worden ingezonden. Uitgaven mogen dan pas worden gedaan als de goedkeuring binnen is. Hierbij komt de handelingsvrijheid van de gemeente in het geding.

Rechtmatigheid

Wij zullen zorgdragen dat wij een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring blijven behouden.

Afschrijvingstermijnen

Voor het realiseren van de vastgestelde beleidsdoelen zijn investeringen vaak noodzakelijk. Van een investering is sprake als het gaat om een, meestal qua omvang wat grotere, uitgave waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Als gevolg van het doen van investeringen ontstaan bezittingen, ofwel de zogenoemde vaste activa. Om ook in financieel opzicht tot uitdrukking te brengen over welke termijn de investering nut met zich meebrengt, wordt de investering over deze termijn afgeschreven.

De basis voor de spelregels omtrent activeren en waarderen zijn vastgelegd in het BBV en de financiële verordening gemeente Valkenswaard 2012 van de gemeente (ex artikel 212 Gemeentewet). In artikel 7 lid 2 van deze verordening staat: *"In de Nota Kaders Begroting worden de afschrijvingstermijnen voor investeringen en onderzoeken opgenomen. Wijziging van een afschrijvingstermijn kan in principe alleen via deze nota."*

Als hulpmiddel bij het bepalen van de te verwachten levens- of gebruiksduur van een investering zijn voor een aantal veel voorkomende objecten normen opgesteld. De verwachte gebruiksduur zal steeds berusten op een schatting en veelal zijn ervaringsgegevens daarbij een nuttig hulpmiddel. Voor geactiveerde investeringen in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut betreft het maximale termijnen; voor geactiveerde investeringen met een economisch nut adviestermijnen. Bij deze investeringen moet namelijk uitgegaan worden van economische levensduur. Dit betekent dat als de economische levensduur hoger of lager is dan in de bijlage opgenomen termijn afgeweken moet worden van de adviestermijn.

In de nota kaders 2014-2017 zijn op grond van ervaringscijfers een aantal afschrijvingstermijnen aangepast aan de verwachte gebruiksduur. De huidige afschrijvingstermijnen zijn nog steeds actueel en behoeven geen aanpassing.